C. K. UNIWERSYTET IMIENIA CESARZA FRANCISZKA I.
we Lwowie.

ZBIÓR
USTAW UNIWERSYTECKICH

które uczniowie c. k. Uniwersytetów w myśl § 17, Rozporządzenia Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z 1 Października 1850 roku L. 8214 D. P. P., otrzymują przy imatrykulacyi.

WE LWOWIE.
NAKŁADEM C. K. SENATU AKADEMICKIEGO
1912.

C. K UNIWERSYTET IMIENIA CESARZA FRANCISZKA I.
we Lwowie.

ZBIÓR
USTAW UNIWERSYTECKICH

które uczniowie c. k. Uniwersytetów w myśl § 17, Rozporządzenia Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z 1 Października 1850 roku L. 8214 D. P. P., otrzymują przy imatrykulacyi.

WE LWOWIE.
NAKŁADEM SENATU AKADEMICKIEGO
1912.

DRUKARNIA POLONIA WE LWOWIE.

I.

USTAWA NAUKOWA.

Rozporządzenie Ministerstwa Wyznań i Oświaty z d. 1 Października 1850 roku, L. 8214, D. P. P. L. 370, którem wskutek Najwyższego Postanowienia z d. 29 Września 1850 r. ogłaszają się ogólne przepisy o pobieraniu nauk na wydziałach uniwersyteckich: w Wiedniu, Pradze, we Lwowie, w Krakowie, (Ołomuńcu), Gracu i Insbruku.

Najjaśniejszy Pan raczył na wniosek Ministerstwa Wyznań i Oświaty publicznej, Postanowieniem Najwyższem z dnia 29 Września 1850 r. zatwierdzić następujące ogólne przepisy o pobieraniu nauk na wydziałach uniwersyteckich w Wiedniu, Pradze, we Lwowie, w Krakowie (Ołomuńcu), Gracu i Insbruku.

OGÓLNE PRZEPISY

o pobieraniu nauk na wydziałach uniwersyteckich [1]): w Wiedniu, Pradze, we Lwowie, w Krakowie, (Ołomuńcu), Gracu i Insbruku.

I. O imatrykulacyi.

§ 1. Uczęszczający na odczyty w uniwersytetach, są albo imatrykulowanymi (zwyczajnymi), albo nie imatrykulowanymi (nadzwyczajnymi) uczniami.

---

[1]) Do studyów teologicznych postanowienia te odnoszą się o tyle, o ile je uwzględnia rozp. min. z 16 Września 1851. L. 6165. Dz. u. p. Nr. 216 (patrz str. 37).

§ 2. Przyjmowanie uczniów w grono akademickich obywateli, dzieje się mocą imatrykulacyi. Imatrykulacyę przedsiębierze w imieniu Rektora Dziekan grona profesorów tego wydziału, na który uczeń zamierza uczęszczać.

§ 3. Uczeń, który ma być imatrykulowany, wpisany będzie najprzód do metryki wydziałowej, stamtąd zaś wciągnięty do albumu Uniwersytetu. Wszakże na przyszłość jedna tylko karta imatrykulacyi na to wydawaną, i jedna tylko taksa imatrykulacyjna opłacaną będzie (§ 18).

Uczeń imatrykulowany bierze udział w prawach i obowiązkach obywatelom akademickim w ogólności służących, a zaciągnięcie w metrykę wydziałową podaje go bezpośrednio szczegółowemu kierownictwu i dozorowi właściwego ciała nauczycielskiego i jego Dziekana.

Tylko imatrykulowani uczniowie mogą być przypuszczeni do egzaminów ścisłych, albo do takich egzaminów rządowych, które wymagają poprzednich studyów na wydziałach uniwersyteckich.

§ 4. Każdy uczeń może być równocześnie tylko na jednym, w różnych zaś czasach, na różnych wydziałach imatrykulowany. Wolno mu wszakże słuchać wykładów każdego innego wydziału, a nie tylko tego, na którym jest imatrykulowany.

§ 5. Każdy uczeń, który po nabyciu nauk przygotowawczych otrzymał świadectwo dojrzałości do pobierania nauk w uniwersytecie, lub z innego uniwersytetu lub zakładu naukowego na równi z uniwersytetem stojącego, do uniwersytetu nowo przybywa, lub w tymże samym z jednego wydziału do drugiego przechodzi, obowiązany jest dać się imatrykulować.

§ 6. Dokonana imatrykulacya na jednym z wydziałów ważną jest dopóty, dopóki uczeń:

a) nie opuści uniwersytetu, albo
b) na inny wydział w tym samym uniwersytecie nie przejdzie,
c) albo nie przerwie nauk swoich na wydziale dłużej, niż przez jedno półrocze[1]).

§ 7. Każdy uczeń obowiązany do imatrykulacyi według § 5. winien się w tym celu na trzy dni przed rozpoczęciem, albo w ciągu pierwszego lub drugiego tygodnia półrocza o s o b i ś c i e[2]) zgłosić do Dziekana właściwego grona profesorów i złożyć mu świadectwa swej dojrzałości, tudzież dokładny r o d o w ó d własnoręcznie napisany i podpisany w dwu egzemplarzach.

§ 8. Rubryki mającego się złożyć rodowodu są:

1. W oddziale pierwszym.

a) Imię i nazwisko,
b) miejsce urodzenia, wiek i religia,
c) mieszkanie ucznia,
d) imię, stan i miejsce zamieszkania ojca lub
e) jeżeli ten już nieżyje, opiekuna,
f) oznączenie zakładu naukowego, z którego uczeń do uniwersytetu przybywa,
g) w razie, jeżeli jest stypendystą, wymienienie stypendyum lub fundacyi, z której ko-

---

[1]) Od wydania rozp. Min. W. i O. z 12 Kwietnia 1889 Nr. 46. Dz. u. p. ważną jest też imatrykulacya ochotników jednorocznych, którzy w czasie studyów odbywają służbę wojskową (patrz str. 44 45).

[2]) Porów. §§ 27 i 31 tej ustawy. Rozp. Min. W. i Ośw. z dnia 24 Stycznia 1886 L. 1562 zmienione zostały §§ 7 i 31 niniejszej ustawy w ten sposób, że zwykły termin imatrykulacyi i wpisu ustanowiony jest obecnie na ośm dni przed i ośm dni po prawem przepisanem rozpoczęciu każdego półrocza. (Patrz także przypisek przy § 31 tej ustawy).

rzysta, podanie kwoty pieniężnej rocznie pobieranej, i data nadania z wymienieniem Władzy nadającej,

h) przytoczenie zasady, która ma nadawać mu prawo imatrykulacyi lub wpisu, np. świadectwo dojrzałości[1]).

2. W oddziale drugim

Przytoczenie wykładów, na które w rozpoczynającem się półroczu uczęszczać zamyśla, z wymienieniem imiennem właściwych nauczycieli i własnoręcznym podpisem obok nazwiska każdego z nich.

§ 9. Za dostateczne dowody dojrzałości uniwersyteckiej uważają się:

---

[1]) Zapisujący się na uniwersytet, winni nadto w rodowodzie w osobnej uwadze, podać dokładnie czas, w którym jako jednoroczni ochotnicy pełnili lub pełnić mają służbę prezencyjną, albo też, że nie należą do związku armii lub obrony krajowej i z jakiej przyczyny. Rodowody należycie nie wypełnione nie będą przyjmowane. (Rozporządzenie Rektoratu z 20 Września 1889 l. 822).

Wedle rozp. Minist. z d. 29 Września 1856 Dz. p. p. Nr. 177 urzędnicy, tudzież osoby praktykujące u jakiejkolwiek władzy publicznej, ustanowieni stale lub prowizorycznie, z płacą lub bezpłatnie, mogą wpisywać się na słuchaczy zwyczajnych lub nadzwyczajnych wydziału prawa i umiejętności polit. powinni jednak przy zgłaszaniu się do imatrykulacyi lub inskrypcyi przedłożyć urzędowe pozwolenie szefa odnośnej władzy krajowej. Imatrykulacya, inskrypcya albo świadectwo odbytych nauk uzyskane bez tego pozwolenia — są nieważne.

W myśl rozp. Minist. z 24 Czerwca 1901 L. 20.873 oficerowie tudzież urzędnicy wojskowi w czynnej służbie zostający mogą się tylko wtedy zapisywać, gdy się wykażą pozwoleniem c. k. Ministeryum Wojny. Tylko lekarze wojskowi i wojskowi urzędnicy aptekarscy, mogą się zapisywać na wydział lekarski bez tego pozwolenia,

a) świadectwa z odbytego należycie egzaminu dojrzałości [1], lub

b) świadectwa uniwersyteckie, poświadczające odejście z uniwersytetu [2], lub

c) świadectwa obu uniwersytetów w Padwie i Pawii, z odbytych tamże dotąd egzaminów z wyższych nauk wydziałowych ;

d) wykazanie, że uczeń w poprzednim półroczu imatrykulowany był na innym wydziale tego samego uniwersytetu, lub

e) świadectwa z odbytych nauk prawniczych i administracyjnych w Akademiach : Brzetysławiu (Preszburgu), Koszycach, w Wielkim Waradynie, Zagrzebiu, Kołoszach lub Sybinie (Hermansztadzie), albo w innych Akademiach prawniczych, które późniejszemi rozporządzeniami z temiż na równi postawione zostaną, albo w prywatnej nauce, która w Zadarze w latach 1848 — 1850 istniała.

§ 10. W razach wątpliwych właściwe grono profesorów rozstrzyga, czy uczeń wprost ma być imatrykulowany, lub odsunięty, czy też ma być zobowiązany, stosownie do reskryptu ministeryalnego, z dnia 3 Czerwca 1850 do złożenia wprzód egzaminu dojrzałości w wydziale filozoficznym [3].

---

[1]) Według rozporządzenia Minist. Wyznań i Oświaty z dnia 8 Marca 1869 L. 86, świadectwa dojrzałości z zakładów istniejących poza obrębem krajów reprezentowanych w Radzie Państwa, które przedkłada poddany austryacki, tylko wtedy się przyjmuje jako ważne, jeżeli pan Minister dozwolił poprzednio uczniowi na składanie tamże egzaminu, albo świadectwo tam przezeń otrzymane uznał ex post.

[2]) Świadectwo odejścia z uniwersytetu zagranicznego przedłożone przez poddanego austryackiego, nie uwalnia go od obowiązku udowodnienia, że złożył egzamin dojrzałości w myśl Rozp. Minist. z 8 Marca 1869 L. 86. Dopóki więc Dziekan odnośnego wydziału nie przekona się, że temu obowiązkowi stało się zadość, nie może zezwolić na imatrykulacyę. (Rozp. Min. W. i O. z 25 Marca 1870 L. 1974).

[3]) Takich egzaminów dojrzałości już się więcej nie odbywa.

§ 11. Obcokrajowi mogą być w austryackich uniwersytetach imatrykulowani, jeśli zdaniem imatrykulującego Dziekana, w ogólności tak są przygotowani, jak się tego od uczniów austryackich przy ich imatrykulacyi wymaga, albo kiedy z innego przybywając uniwersytetu, dostatecznem wywiodą się świadectwem uniwesyteckiem [1]),

---

[1]) Porów. § 46 niniejszej ustawy. Okólnik Min. W. i O. z dn. 31 Marca 1881 L. 2909 objaśnia paragraf ten, jak następuje: „Przepisem tym ustawy naukowej nie uznano wcale podmiotowego zapatrywania Dziekana o indywidualnej dojrzałości kandydata za decydujące, lecz raczej widocznie ze względu na to, że rozmaitość urządzeń studyów w poszczególnych państwach nie zdaje się dopuszczać w tej mierze ustanowienia ogólnej reguły — pozostawiono w pierwszym rzędzie ocenieniu Dziekana, czy świadectwa zagranicznych zakładów przez ucznia przedłożone dają tę miarę poprzedniego wykształcenia, której się żąda od uczniów krajowców jako warunku imatrykulacyi, czy zatem świadectwa te według urządzenia odnośnych zakładów naukowych mogą być uważane lub nie, za równoważne z świadectwem dojrzałości gimnazyum austryjackiego. W każdym razie więc § 11 uznaje świadectwo odejścia z uniwersytetu zagranicznego za dostateczne do imatrykulacyi, atoli już w Rozp. Min. z 25 Marca 1870 L. 1974 wskazano, że świadectwo, takie nie uniemożebnia imatrykulacyi b e z w a r u n k o w o, lecz tylko wtedy, jeżeli się uważa je za „dostateczne". Nie zachodzi zaś ten wypadek, jeżeli w odnośnym uniwersytecie zagranicznym co do przyjmowania uczniów zwyczajnych trzymają się w istocie rzeczy innych zasad od tych jakie w Austryi obowiązują, zwłaszcza więc, jeżeli tam nie żądają dowodu złożenia egzaminu dojrzałości, przytem jednak nie jest wykluczonem, że wśród szczególnych okoliczności także i w takich wypadkach nastąpi wyjątkowe przypuszczenie do imatrykulacyi za zezwoleniem Ministra. W regule atoli należy na przyszłość przyjmować tylko takich obcokrajowców jako uczniów z w y c z a j n y c h, którzy mogą się wykazać świadectwem dojrzałości lub dokumentem równej wartości."

Uczniowie gimnazyów w Serajewie i w Mostarze, wyznający religię mahometańską a pragnący wyuczyć się języka arabskiego, mogą począwszy od trzeciej klasy gi-

§ 12. Przeciw orzeczeniu grona profesorów, względem braku uniwersyteckiej dojrzałości nie ma rekursu.

---

mnazyalnej wybrać sobie naukę języka albo greckiego albo arabskiego. Wskutek tego Reskryptem z d. 29. Czerwca 1889 L. 11049 i 15 Marca 1901 L. 5770 rozporządził P- Minister W. i O., że „świadectwo dojrzałości takich uczniów jest w myśl § 11 ustawy naukowej z 1 Października 1850 r. L. 370 DPP. (zawierającego przepis o imatrykulacyi uczniów obcokrajowych) dostatecznym dowodem dla wykazania się, iż uczeń posiada wymagane do uczęszczania na uniwersytet przygotowanie, że przeto abituryenci gimnazyów w Serajewie i w Mostarze, wyznający religię mahometańską, którzy zamiast języka greckiego uczyli się języka arabskiego i złożyli w pomienionem gimnazyum egzamin dojrzałości z tego ostatniego języka, mogą być przyjęci jako uczniowie zwyczajni uniwersytetu na podstawie odnośnego świadectwa dojrzałości".

Według węgier. artykułu nstawy XXX z r. 1890 język grecki i literatura grecka nie są koniecznie przedmiotami obowiązkowymi przy egzaminie dojrzałości w gimnazyach węgierskich, lecz można je zastąpić egzaminem z innych przedmiotów. W skutek tego powstała kwestya, jak należy postępować z uczniami przynależnymi do Węgier, którzy nie złożywszy w gimnazyum węgierskiem egzaminu z języka greckiego przy egzaminie dojrzałości, chcą być przypuszczeni do studyów, rygorozów i egzaminów państwowych na uniwersytecie w jednym z królestw i krajów reprezentowanych w Radzie Państwa. Na podstawie postanowienia Najwyższego z d. 1 Grudnia 1891 Ministerstwo W. i O. rozstrzygnęło kwestyę tę reskryptem z d. 29 Grudnia 1891 L. 2149 w ten sposób, iż wspomnieni uczniowie m o g ą być przyjęci i imatrykulowani na wydziałach prawniczych i lekarskich w uniwersytetach austryackich i że do nich tem samem stosowane być mają przepisy odnoszące się do uczniów zwyczajnych; n i e m o g ą atoli być dopuszczeni ani do egzaminów ścisłych w celu uzyskania stopnia doktora praw lub wszech nauk lekarskich, ani do egzaminów prawno-państwowych teoretycznych. Okoliczność ta, iż uczeń nie składał egzaminu z greki przy egzaminie dojrzałości, ma byś zanotowaną w jego indeksie i w innych świadectwach uwiwersyteckich. Uczniowie ci n i e m o g ą być imatrykulowani na wydział

§ 13. Jeżeli imatrykulacyi nic nie stoi na przeszkodzie, wtedy Dziekan uznaje ucznia za przyjętego, wydaje mu dowód tymczasowego przyjęcia, zatrzymuje u siebie jeden egzemplarz rodowodu, zwraca mu zaś drugi swoim podpisem opatrzony i odsyła go do kwestury dla zapłacenia taksy imatrykulacyjnej i wpisania się na wykłady. Dowody tymczasowego przyjęcia uczniów, którzy już w upłynionem półroczu do jakiegoś wydziału tego samego uniwersytetu byli przyjęci, teraz zaś na inny tylko wydział chcą przejść, wydrukowane i sporządzone być mają dla odróżnienia na papierze niebieskim.

§ 14. Następnie ma uczeń uiścić w kwesturze taksę imatrykulacyjną i należytość stemplową, a opatrzony w książeczkę legitymacyjną należycie wypełnioną, w dowód tymczasowego przyjęcia i wizowany rodowód, winien zgłosić się do kwestury o wpis (§§ 23 — 27). Uiszczenie opłaty imatrykulacyjnej i stempla, poświadczonem będzie na

teologiczny i filozoficzny. Co się tyczy uczniów przynależnych do Austryi, którzy składali egzamin dojrzałości w gimnazyum węgierskiem, obowiązują nadal istniejące obecnie przepisy.

Świadectwa dojrzałości nabyte w gimnazyum „Towarzystwa OO. Zmartwychwstania Chrystusa Pana" w Adryanopolu uznało Min. W. i O. już kilkakrotnie za ważną podstawę do przyjęcia na uniwersytet w charakterze ucznia zwyczajnego.

Min. W. i O. reskryptem z dnia 26 Października 1907 L. 34.436 uznało świadectwa dojrzałości uzyskane w prywatnem gimnazyum generała Chrzanowskiego w Warszawie za równorzędne z świadectwami dojrzałości uzyskanemi w tutejszych gimnazyach pod warunkiem dostarczenia dowodu na notę otrzymaną z języka greckiego.

Swiadectwo ukończenia szkół średnich w Rumunii nie jest uznane za równoważne z świadectwem dojrzałości uzyskanem w krajach austryackich. (Rozp. Min. W. i O. z 20 Lipca 1904. L. 22178.)

karcie przyjęcia, poczem dopiero przystąpi się do wpisu.

§ 15. Słuchacze już imatrykulowani i chcący uczyć się dalej w tym samym wydziale, nie potrzebują w następnem półroczu nowej imatrykulacyi, ale tylko wpisu na odczyty (inskrypcyi), jeżeli przerwa w uczęszczaniu na wykłady nie trwa dłużej jak pół roku.

§ 16. Dziekani gron profesorskich i kwestorowie winni baczyć, aby uczniowie nie byli imatrykulowani lub wpisywani wbrew osnowie prawomocnych wyroków wykluczających ich z jednego lub ze wszystkich uniwersytetów austryackich. Toż samo stosuje się do relegowanych na zawsze lub na czas oznaczony uczniów uniwersytetów zagranicznych, z których rządami istnieje układ co do zachowania w tym względzie wzajemności.

Wyłudzona wbrew takim wyrokom imatrykulacya lub inskrypcya winna być pod każdym względem uważaną za nieważną.

§ 17. W jakiś czas po upływie terminu do imatrykulacyi, Rektor oznacza dzień, w którym uczniowie imatrykulowani zgromadzić się mają dla odebrania kart imatrykulacyjnych. Po stosownem przemówieniu do nich Rektora lub Dziekana, nowo imatrykulowani wyraźnie lub aktem symbolicznym ślubują, że się będą do praw akademickich sumiennie stosować i Władzom akademickim zawsze posłuszeństwo i uszanowanie okazywać; następnie po oddaniu poświadczonego przez kwesturę dowodu przyjęcia, otrzymują podpisaną przez Rektora i Dziekana grona profesorów kartę imatrykulacyjną, tudzież jeden egzemplarz Ustawy naukowej, o Karności uniwersyteckiej i o Czesnem [1]).

[1]) W myśl uchwały Senatu akademickiego z dnia 16 Października 1878, zatwierdzonego rozporządzeniem c. k.

§ 18. Taksa imatrykulacyjna wynosi 4 K. m. k. i winna być uiszczoną w kwesturze (§ 14) razem z należytością stemplową 15 kr. m. k.[1]). Uczeń imatrykulowany na jednym wydziale, przechodząc do innego wydziału w tymże samym uniwersytecie, nie składa przy tem przejściu opłaty imatrykulacyjnej, lecz tylko stemplową. Od opłaty należytości imatrykulacyjnej i stemplowej nie zajdzie w przyszłości żaden wyjątek ani uwolnienie[2]).

§ 19. Od ogólnej sumy opłat imatrykulacyjnych każdego wydziału odciągnięte będą naprzód koszta druku Ustaw akademickich, w § 17. wspomnianych, bezpłatnie uczniom rozdawać się mających.

Ministeryum W. i O. z dnia 24 Października 1878 L. 16887 w półroczu zimowem, w którem uroczysta imatrykulacya odbywa się około 20 Grudnia, wyznaczyć się ma w miesiąc po niej (ze względu na następujące święta Bożego Narodzenia) drugi termin do imatrykulacyi. W półroczu letniem wyznaczyć się ma pierwszy termin do imatrykulacyi w trzeci dzień po upływie dni 14 od dnia obwieszczenia za kratkami o załatwieniu próśb o uwolnienie od czesnego a w 8 dni później termin drugi. Przy ogłaszaniu drugiego terminu do imatrykulacyi, (w obu półroczach) dodanem ma być ostrzeżenie, że w razie nie stawienia się do imatrykulacyi w drugim terminie, imatrykulacya stanie się nieważną. Wedle reskryptu Min. W. i O. z 17 grudnia 1907 L. 3064. można uroczystych imatrykulacyj nie odbywać a wówczas dziekani rozporządzają w jakim terminie i w jaki sposób uczniowie mają otrzymywać karty imatrykulacyjne.

[1]) Rozp. Min. W. i O. z dnia 9 Kwietnia 1886 L. 4528 została taksa imatrykulacyjna od r. szk. 1886/87 podwyższoną na cztery zł. w. a t. j. ośm kor. w. kor. Należytość stemplowa zaś wynosi 1 zł. w. a t. j. 2 korony w. kor.

[2]) Uczniowie, którzy się eksmatrykulują, winni w razie powrotu na ten sam Uniwersytet uiścić ponownie taksę imatrykulacyjną.

Względem użycia reszty nastąpi osobne rozporządzenie.

§ 20. Poborem opłat imatrykulacyjnych zajmuje się kwestura i składa z tego rachunek Senatowi akademickiemu.

II. O wpisie imatrykulowanych uczniów na wykłady.

(O inskrypcyi, zglaszaniu się na wykłady.)

§ 21. Wpis na wykłady odbywa się na każde półrocze z osobna. Podstawę wpisu na poszczególne wykłady stanowi dla słuchaczy imatrykułowanych książeczka legitymacyjna.

Książeczkę legitymacyjną razem z blankietem na rodowód, za złożeniem pewnej kwoty, na pokrycie kosztów druku i oprawy przez Senat Akademicki oznaczyć się mającej, uczeń będzie mógł nabyć u pedela uniwersyteckiègo, lub u właściwego posługacza wydziałowego.

§ 22. Uczeń winien książeczkę legitymacyjną starannie przechowywać.

Przez cały ciag nauk uniwersyteckich, tem samem i przy przeniesieniu się do innego uniwersytetu, służyć ona będzie do zgłaszania się na wykłady, do poświadczania należytego uczęszczania na nie i uiszczania się z opłaty czesnego, a w swoim czasie za podstawę do wydania mu świadectwa uniwersyteckiego.

§ 23. Książeczka legitymacyjna składa się z 12-tu ćwiartek papieru. Na pierwszej stronicy pierwszej karty, wypisane być ma przez ucznia samego imię, nazwisko i miejsce jego urodzenia, imię i stan ojca; inne cztery rubryki tej stronicy, dotyczące jego imatrykulacyi, wypełnia kwestor przy pierwszej sposobności potwierdzenia opłaty

czesnego, za okazaniem dowodu przyjęcia. Na ostatniej stronicy ma być wydrukowana krótka instrukcya dla ucznia o sposobie i postępowaniu przy imatrykulacyi, wpisie i opłacie czesnego. Z pozostałych ćwiartek, mają być na każde półrocze użyte dwie stronice do zgłaszań i potwierdzeń uczęszczania na wykłady z następującemi rubrykami:

a) dokładne oznaczenie półrocza i uniwersytetu, mianowicie zaś wydziału, na którym uczeń zamierza przepędzić to półrocze, stanowi łączny nagłówek każdych dwu stronic;

b) oznaczenie przedmiotu i nauczyciela;

c) liczba godzin w tygodniu, przez jaką ma się wykładać każdy z zapisanych przedmiotów;

d) poświadczenie kwestora o otrzymanem w tej mierze zawiadomieniu, i o zaciągnięciu ucznia do głównego katalogu;

e) poświadczenie nauczyciela o osobistem zgłoszeniu się ucznia do niego;

f) liczba miejsca, jeżeli uczeń otrzymał na własne żądanie pewne oznaczone miejsce na jakiś wykład (§ 28);

g) poświadczenie kwestora o zapłaceniu czesnego, lub uwolnieniu zupełnem albo częściowem od tej opłaty;

h) poświadczenie uczęszczania przez nauczyciela;

i) uwagi [1]).

---

[1]) Patrz na stronie 70 rozporządzenia o zaopatrywaniu książeczek legitymacyjnych (indeksów) w fotografie i o kartach legitymacyjnych.

§ 24. Książeczki legitymacyjne układane będą w języku łacińskim. Tylko treść wykładów będzie mogła być wpisaną w tym języku, w jakim mają się odbywać i w jakim też w spisie ogłoszone zostały.

§ 25. Zanim uczeń zgłosi się do kwestury w celu wpisania się na wykłady, których (na jakimkolwiek wydziale) słuchać zamyśla, powinien je wpisać zupełnie jednakowo i własnoręcznie tak w 2-gim oddziale rodowodu (§ 8) jak w książeczce legitymacyjnej, z przytoczeniem przedmiotu zupełnie w ten sposób, jak ten w spisie wykładów oznaczonym został, tudzież nazwisko nauczyciela, i liczby godzin tygodniowych [1]).

§ 26. Kwestor ma się przekonać, czy rodowód jest dokładnie wypełniony i czy wyliczenie w nim wykładów, zgodne jest z wyliczeniem ich w książeczce legitymacyjnej. Jeżeli tak jest, wtedy stwierdza w niej własnym podpisem zgłoszenie się na szczegółowe wykłady, zatrzymuje rodowód (§. 39.) i przypomina uczniom, aby się przedsta-

---

[1]) Senat Akademicki uchwalił na posiedzeniu z dnia 27 Stycznia 1902 a Ministeryum Wyznań i Oświecenia zatwierdziło reskryptem z dnia 20 Marca 1902 l. 583 następujące postanowienie:

Zgodnie z § 24. rozporządzenia Ministerstwa Wyznań i Ośw. z 1 Października 1850. Dz. Ust. państw. Nr. 370 wydanego na podstawie Najwyższego postanowienia z 29 Września 1850, książki legitymacyjne (indeksy) będą sporządzane wyłącznie w języku łacińskim, a tylko treść wykładów można wpisywać w tym języku, w którym mają być wygłoszone i w którym są też podane w spisie wykładów. Rubryki na okładce i pierwszej stronie książeczki legitymacyjnej należy wypełniać po łacinie a nazwiska wykładających wpisywać w sposób podany w spisie wykładów. Własnoręczny podpis słuchaczów nie podlega tym postanowieniom.

wili wszystkim nauczycielom, na których wykłady się zgłosili.

§ 27. Przedstawienie się takie poświadczają [1]) nauczyciele podpisem swoim w 4-tej rubryce książeczki legitymacyjnej, wzywają ucznia do zapisania swojego imienia, nazwiska i miejsca urodzenia na przygotowanym wykazie, a jeżeli uczeń chce zająć pewne miejsce w sali wykładowej, wtedy stosownie do tego wypełniają piątą rubrykę w książeczce. Dopiero po tem osobistem zgłoszeniu się u nauczycieli, wpis na jakiś wykład uważa się za należycie dokonany. Od przepisu osobistego stawiania się do imatrykulacyi i wpisu, pod żadnym pozorem nie można dopuszczać wyjątku.

§ 28. Oznaczenie liczbami miejsc w salach wykładowych, ma na celu nadanie uczniowi prawa do zajmowania pewnego miejsca, które zostało mu wyznaczone. Uczniowie, którzy się o to u nauczycieli wcześniej zgłosili, mają prawo do wybierania sobie miejsca.

§ 29. Dla zapobieżenia omyłkom i późniejszym reklamacyom, nauczyciele obowiązani są dniem przed i w dwa dni po upływie zwyczajnego terminu do wpisów odczytać na wykładzie nazwiska uczniów należycie u nich zapisanych, ażeby przez to w razie jakichś pomyłek dać uczniom sposobność do zapisania się w czasie dozwolonym.

§ 30. Gdy uczeń mieszkanie swoje zmienia, obowiązany jest w trzech dniach donieść kwesturze o nowem mieszkaniu.

---

[1]) Po takiem poświadczeniu uczniowi nie wolno już wymazać żadnego przedmiotu naukowego z książeczki legitymacyjnej, tylko za zezwoleniem właściwego profesora. (Rozporządzenie Min. Ośw. z dnia 22 Grudnia 1850 r., L. 10827).

§ 31. Zwykły termin imatrykulacyi i wpisu jest 3 dni przed i 2 tygodnie po prawnem rozpoczęciu każdego półrocza (§ 7). Po upływie tego terminu, kwestor jedynie za okazaniem osobnego pozwolenia grona profesorskiego, lub Senatu Akademickiego może przyjąć zgłoszenie się ucznia do wpisu[1]).

[1]) Rozp. Min. W. i O. z d. 24 Stycznia 1886 L. 1562 został termin ten zmieniony tak, iż obecnie zwykłym terminem imatrykulacyi i wpisu jest ośm dni przed i ośm dni po prawnem rozpoczęciu każdego półrocza. Po upływie tego terminu kwestura może tylko za okazaniem osobnego pozwolenia przyjąć zgłoszenie się ucznia. Pozwolenia tego udzieli w najbliższych dniach ośmiu grono profesorów, później zaś Senat akademicki z zachowaniem obowiązujących przepisów.

Ministerstwo Wyznań i Oświecenia wydało pod dniem 10 Kwietnia 1857 r. do L. 6367 następujące rozporządzenie dla wszystkich uniwersytetów:

„Aby wykłady rozpoczynały się nieodzownie w terminie, zakreślonym ustawą, t. j. w pierwszych dniach kursu nauk, Władze akademickie, na których cięży obowiązek czuwania nad wykonaniem tego przepisu, zalecą uczniom najsurowiej, ażeby w dniu rozpoczęcia półrocza znajdowali się już w mieście uniwersyteckiem i natychmiast zapisywali się na wykłady, na które uczęszczać chcą lub uczęszczać powinni. Dlatego obowiązani są tak kwestorowie jak i nauczyciele wszelkiego rodzaju (profesorowie, docenci, zastępcy profesorów) w właściwych wykazach i książeczkach legitymacyjnych (frekwentacyjnych) zapisywać dzień zgłoszenia się do nich uczniów uniwersytetu. Gdyby się bowiem pokazało, że uczeń w ciągu lat kilku niejednokrotnie omieszkał stawić się do wpisu zaraz w pierwszych dniach kursu, natenczas Władze akademickie powinny pamiętać o tem uchybieniu przezeń przepisom, mającym na celu utrzymanie ładu i porządku w Uniwersytecie; bo gdyby taki uczeń opieszały prosił o zapomogę pieniężną (stipendium), albo o uwolnienie od opłaty czesnego, albo o jakieś inne dobrodziejstwo lub ulgę, należy prośbie jego odmówić. Ministersłwo Oświaty zawsze uważać będzie na dzień wpisu, ilekroć uczniowie prosić będą o jakieś dobrodziejstwo lub zwolnienie od pewnego prze-

§ 32. Tylko z bardzo ważnych powodów[1]), uczeń może w pierwszym tygodniu po terminie zgłosić się do grona profesorskiego z prośbą[2]) o dodatkowe przyjęcie, a w razie odmówienia, odwołać się do Senatu akademickiego. Późniejsze prośby o przyjęcie, winne być przez grona profesorów przedłożone Senatowi akademickiemu, który wtedy tylko przychyli się do nich, gdy najwidoczniejsze względy słuszności przemawiają za proszącym; mianowicie, gdy tenże w niewątpliwy sposób wykaże powody opóźnienia, pochodzące nie z jego winy, i gdy wykłady nie postąpiły jeszcze tak daleko, aby ich nie można z należytym skutkiem słuchać. Zresztą Senat akademicki winien jak najściślej przestrzegać tego, aby przez częste w tym względzie pobłażanie nie osłabiła się już z góry karność akademicka i aby te wyjątki, które tylko w najrzadszych przypadkach dopuszczone być mogą z czasem nie stały się prawidłem.

---

pisu. Okoliczność ta będzie dla najwyższej Władzy edukacyjnej miarą do ocenienia gorliwości proszącego w pełnieniu obowiązków akademickich".

Gdyby uczeń, zapisany w sposób właściwy na pewne wykłady, chciał poźniej korzystać jeszcze z innych nauk, a zamiar ten powziął już po upływie dni 14-tu właśnie rozpoczętego półrocza, wtedy powinien wystarać się o pozwolenie do wpisu dodatkowego stosownie do §§ 11. i 32 — (Rozporządzenie Min. Ośw. z dnia 30 Stycznia 1870 r. L. 10827).

[1]) Brak pieniędzy na opłatę czesnego nie usprawiedliwia spóźnienia się do wpisu (Rozp. Min. W. i O. z dnia 13 Listopada 1877 L. 18392)r

[2]) Prośba ma być opatrzona znaczkiem stemplowym, na 1 kor.

UWAGA. Uczniowie mają się sami zgłosić do kwestury po odpowiedź na podanie swoje (§§ 70 i 72 niniejszej ustawy).

Przeciw orzeczeniom Senatu akademickiego, nie można się odwoływać do władzy wyższej.

III. O uczniach nadzwyczajnych.

§ 33. Kto nie będąc imatrykulowanym na jakim wydziale, pragnie jako uczeń nadzwyczajny uczęszczać na jeden lub więcej wykładów ma się osobiście zgłosić do Dziekana tego wydziału, na którym jakiegoś przedmiotu słuchać zamierza, oraz złożyć mu swój rodowód z wyszczególnieniem wykładów.

Może on być wpisanym:

a) jeżeli liczy przynajmniej lat 16;

b) jeżeli posiada taki stopień wykształcenia umysłowego, przy którem uczęszczanie na wykłady zdaje się dla niego pożądanem i korzystnem. Wątpliwości co do przyjęcia na ucznia nadzwyczajnego, rozstrzygać ma grono profesorów w pierwszej i ostatniej instancyi.

§ 34. Uczeń nadzwyczajny otrzymuje od Dziekana kartę przyjęcia wydrukowaną na papierze zielonym, a u pedela dostaje zamiast książeczki arkusz legitymacyjny[1]), *in folio*, służący na dwa półrocza.

Arkusz[1]) ten ma podobne rubryki jak książeczka legitymacyjna uczniów zwyczajnych.

Atoli niema w nim rubryk na imatrykulacyą, a uczeń nadzwyczajny ma być wyraźnie wymieniony jako taki.

Względem użycia i zapełnienia arkusza legitymacyjnego[1]), obowiązują wogóle te same przepisy, jakie ustanowione zostały względem książeczek legitymacyjnych.

---

[1]) Wskutek reskr. minist. z d. 31 Lipca 1898 r. I. 818 zaprowadzono w miejsce arkuszy książeczki legitymacyjne podobne do indeksów uczniów zwyczajnych.

§ 35. Wpis uczniów nadzwyczajnych na wykłady, odbywa się w kwesturze i u właściwego nauczyciela tym samym sposobem jak uczniów zwyczajnych.

§ 36. Do uczniów nadzwyczajnych liczą się w szczególności farmaceuci. Zresztą co do warunków przyjęcia farmaceutów i przypuszczenia onychże do egzaminów ścisłych, obowiązują przepisy dotychczasowe[1]).

§ 37. Uczniowie nadzwyczajni, podobnie jak zwyczajni, obowiązani są zachowywać ustawy akademickie i okazywać uległość i uszanowanie Władzom akademickim.

IV. O utrzymaniu wykazu uczniów.

§ 38. Utrzymanie wykazu uczniów uniwersytetu zwyczajnych i nadzwyczajnych jest rzeczą kwestury. Jest ona obowiązana spisywać następujące katalogi na każde półrocze:

1. Jeden katalog główny uczniów imatrykulowanych dla każdego wydziału.
2. Jeden katalog główny obejmujący wszystkich uczniów nadzwyczajnych uniwersytetu.
3. Jeden osobny katalog farmaceutów.

§ 39. Za podstawę do układania tych katalogów służą zatrzymane przy wpisie rodowody zapisanych uczniów; zresztą o ile wypadnie, trzeba użyć katalogów z zeszłego półrocza.

Rubryki tych katalogów są następujące:

a) imię, nazwisko, wiek, religia i mieszkanie ucznia;

b) ojczyzna i miejsce urodzenia:

---

[1]) Rozporządz. Ministra W. i O. z d. 16. Grudnia 1889 L. 200 D. P. P. wydane zostały nowe przepisy o studyach farmaceutycznych.

c) imię, stan i miejsce zamieszkania ojca lub opiekuna, jeżeliby ojciec już nie żył;
d) wszystkie wykłady, na które się zgłosił;
e) tygodniowa liczba godzin tychże;
f) nazwiska nauczycieli;
g) poświadczenie uczęszczania na wykłady;
h) stypendyum lub wsparcie z funduszu, które uczeń pobiera;
i) udzielone uwolnienie od obowiązku opłaty czesnego;
k) zanotowanie, i
l) uiszczenie opłaty czesnego;
m) uwagi.

§ **40.** W rubryce uwag zamieszczać należy:
a) że uczeń w zeszłym półroczu może do innego uczęszczał uniwersytetu;
b) datę i liczbę świadectwa uniwersyteckiego, które opuszczając uniwersytet na końcu półrocza odbiera;
c) czy nie był pod śledztwem dyscyplinarnem i z jakim dla niego skutkiem, przyczem należy się powołać na sporządzony w tej mierze protokół;
d) przyczynę, dla której świadectwo uczęszczania przez wydział odmówionem mu zostało:
e) w razie przyjęcia ucznia po terminie, datę jego zgłoszenia się do kwestury, i datę oraz liczbę uchwały właściwej Władzy akademickiej, na późniejsze przyjęcie zezwalającej (§ 31).

§ **41.** Po sporządzeniu tych katalogów, kwestor obowiązany jest dla każdego Dziekana wygotować;
a) odpis katalogu uczniów imatrykulowanych i wpisanych na jego wydział;

b) odpis katalogu uczniów nadzwyczajnych całego uniwersytetu; i

c) na wzór głównego katalogu, katalog tych uczniów zwyczajnych, którzy na innych wydziałach imatrykulowani, uczęszczają także na wykłady w wydziale pod jego przewodnictwem zostającym.

§ **42.** Na sześć tygodni przed końcem półrocza, powinna kwestura każdemu nauczycielowi doręczyć katalog uczniów należycie zapisanych na każdy z jego wykładów, a mianowicie:

a) zwyczajnych, i

b) nadzwyczajnych, tudzież uczynić w nich wzmiankę o częściowem lub całkowitem uwolnieniu poszczególnych uczniów od obowiązku opłaty czesnego [1])

§ **43.** Jeżeli Dziekan przekona się z tych katalogów, że uczeń imatrykulowany na jego wydziale na żaden wykład nie jest zapisany, wtedy obowiązany jest po uprzedniem przesłuchaniu oddalić go z uniwersytetu [2]), jeżeli zaś uczeń na wydziale na którym jest imatrykulowany, nie uczęszcza na żaden wykład, lub gdy z kierunku jego

---

[1]) Senat akademicki na posiedzeniu dnia 22 Lipca 1902 uchwalił w miejsce katalogów podręcznych zaprowadzić na wszystkich trzech wydziałach świeckich t. zw. k a r t k i k a t a l o g o w e. Kartki te, sporządzone w tych językach, w których katalogi podręczne dotąd były pisane t. j. w języku polskim, ruskim i niemieckim, wydaje kancelarya Uniwersytetu uczniom przy wpisie. Uczniowie obowiązani są kartki te wypełniać i przedkładać wraz z indeksem każdemu z docentów przy inskrypcyi (t. zw. receptum nomen). Docenci potwierdzą w indeksie dokonanie wpisu (receptum nomen) a kartki katalogowe zatrzymują przy sobie. Z kartek tych powstanie katalog kartkowy uczniów wpisanych na dany wykład (seminaryum, ćwiczenie), który docentom zastąpi dawny katalog podręczny.

[2]) Wyjątek stanowi wypadek, gdy uczeń odbywa jednoroczną służbę wojskową.

nauk okazuje się, że do innego należy wydziału, wówczas do tego innego wydziału przeniesiony być winien.

V. O naukach.

§ 44. Wolno jest uczniom wogóle wybierać sobie wykłady i nauczycieli, których słuchać pragną, bez względu na to, czego się od nich wymagać będzie przy zgłoszeniu się do egzaminów rządowych lub ścisłych na doktora.

§ 45. Ażeby uczniowie nowi mogli mieć przegląd całego obszaru nauk należących do wydziału, do którego wstępują i poznać najwłaściwszy porządek i wybór odczytów, na które uczęszczać mają, ciała nauczycielskie starać się o to powinny, aby kiedy niekiedy odbywały się krótkie encyklopedyczne i hodegetyczne wykłady jako ogólny wstęp do nauk wydziałowych. Obowiązkiem jest tak Dziekanów, jak i poszczególnych nauczycieli wspierać radą uczniów pragnących pouczenia w tej mierze.

§ 46. Poddanym państwa austryackiego, jeśli posiadają prawne przymioty wymagane do imatrykulacyi w jednym z uniwersytetów austryackich, wolno jest uczęszczać do takich nieaustryackich uniwersytetów, w których istnieje wolność uczenia się i nauczania, i czas tamże na naukach przebyty i wykazany, z ograniczeniami § 47. ustanowionemi, tak im ma być rachowany, jak gdyby go przypędzili w jakimś uniwersytecie austryackim.

W takim razie ulegają oni ogólnym ustawom i przepisom, odnoszącym się do podróży i pobytu za granicą.

Również poddani innych państw mogą być imatrykulowani w uniwersytetach austryackich

(§ 11). Winni atoli uczynić zadość ustawom o pobycie cudzoziemców w Austryi obowiązującym.

§ **47**. Aby na przyszłość być przypuszczonym do ścisłych egzaminów, w celu otrzymania stopnia doktora w jednym z uniwersytetów austryackich, lub do egzaminu państwowego, wymagającego nauk wydziałowych trzeba okazać świadectwo z uczęszczania do uniwersytetu przez oznaczony przeciąg czasu, mianowicie dla zostania doktorem filozofii lat trzech, medycyny lat pięciu, doktorem, prawa, tudzież dla egzaminów państwowych, wymagających nauk prawniczo administracyjnych, wogóle przeciąg lat czterech, w którym to względzie bliższe postanowienia obejmuje ustawa z d. 29 Lipca 1850. (Dziennik praw Państwa Nr. 327) [1]).

Z 5-ciu lat uniwersyteckich wymaganych od przyszłych doktorów medycyny, przynajmniej 4 przypędzone być muszą na Wydziale lekarskim, 2 zaś lata poświęcone zwiedzaniu klinik.

Jeden rok z czasu uniwersyteckiego, wymaganego od kandydata na doktora medycyny i prawa tudzież do prawniczych i administracyjnych egzaminów państwowych, może być wyłącznie spędzony na Wydziale filozoficznym.

§ **48**. Z ustanowionych poprzednim paragrafem lat uniwersyteckich, część spędzoną być musi w uniwersytecie austryackim, mianowicie z lat dla doktoratu filozoficznego przepisanych, przynajmniej rok jeden, dla innych najmniej lat dwa.

---

[1]) Rozporządzeniem Min. W. i O. z d. 15. Kwietnia 1872 r. L. 4398, Dz. P. P. L. 57 wydane zostały nowe przepisy co do uzyskania doktoratu na wydziałach świeckich. Później, mianowicie Rozporządzeniem Min. W. i O. z d. 11 Lutego 1888 L. 2339 Dz. P. P. L. 20, zmieniono § 1. przepisów o egzaminie ścisłym na Wydziale filozoficznym o tyle, iż od roku 1888/89 zaprowadzono czterolecie zamiast dotychczasowego trzechlecia.

§ 49. Aby uczniowi półrocze mogło być policzonem do prawem przepisanego czasu uniwersyteckiego, regułą będzie w przyszłości, iż tenże winien zgłosić się i uczęszczać na tyle wykładów, aby one zajęły przynajmniej 10 godzin tygodniowo (nie licząc lekcyi nauczycieli w znaczeniu ściślejszem [1]).

Wyjątek może tu być uczyniony tylko dla tych uczniów, którzy z szczególną usilnością poświęcają się pewnej nauce i usiłują ją więcej pogłębić (§ 55).

§ 50. Nauka prywatna w duchu dotychczasowych rozporządzeń znosi się o tyle, że na przyszłość bez uczęszczania na publiczne wykłady nikt nie będzie mógł być przypuszczonym ani do składania ścisłego egzaminu, ani do składania egzaminu państwowego, wymagającego nauk wydziałowych.

§ 51. Dawniejsze egzamina roczne i półroczne, odbywane w celu otrzymania świadectwa publicznego o postępie uczniów w umiejętnościach, ustają dła wszystkich uczniów wydziałów uniwersyteckich z rokiem naukowym 1850/1.

Jeżeli uczeń potrzebuje świadectwa swojego naukowego wykształcenia od którego z nauczycieli, jest to prywatną sprawą między nimi dwoma, i świadectwo w ten sposób wydane, nie inaczej uważać należy, jak tylko za poświadczenie prywatne. To samo ma się rozumieć o egzaminach ustnych lub piśmiennych, którymby się poddawali

---

[1]) W myśl rozp. Min. W. i O. z d. 14 Września 1878 L. 12127 na Wydziale filozoficznym ćwiczenia seminaryjne nie mogą być wliczanie do prawnie przepisanych dziesięciu godzin wykładowych na tych wydziałach; mogą natomiast być wliczone na Wydziale prawa i um. polit. (Rozp. Min. W. i O. z 27 Września 1873 L. 12719,

uczniowie w celu otrzymania lub zachowania stypendyum lub uwolnienia od czesnego.

O wyniku takiego egzaminu, albo profesor, nie wydając świadectwa, zawiadamia tylko grono nauczycięlskie, które orzeka co do zasługi ucznia, albo też wydane świadectwo wyraźnie powinno wskazać cel, dla którego zażądanem zostało. [1]).

Nauczyciele nie tylko są upoważnieni, ale nawet obowiązani do przedsiębrania takich egzaminów w ciągu półrocza, równie jak do zarządzenia rozpraw ustnych *(disputatoria colloqia)* itp., o ile one, zwłaszcza przy większej liczbie

[1]) Świadectwa takie z odbytych kolokwiów, oraz z prac dokonanych w seminaryach akademickich mają być (według poz. taryf. 116 lit. *e.* ustawy z d. 9 Lutego 1850, Dz. P. P. L. 50) zaopatrzone stemplem na 30 hl. Obowiązek ten przypomniało rozp. Min. W. i O. z d. 9 Maja 1876 r- L. 7248, oraz z d. 29 Lutego 1888 L. 2808; w tem ostatniem powiedziano, że potwierdzenie o wyniku jakiegoś kolokwium, wpisane przez nauczyciela do indeksu w rubryce „uwagi". jak nie mniej formalne świadectwo z odbytego kolokwium podlega obowiązkowi opłaty stemplowej 30 hl.

Co się tyczy sposobu przylepiania znaczka stemplowego, to obowiązują w tej mierze następujące przepisy (wyjęte z § 3 rozporządzenia Ministestwa Skarbu z dnia 28 Marca 1854. Dziennik ust. Państwa Nr. 70, str. 275).

Znaczek stemplowy ma być przylepiony na pierwszej stronicy arkusza papieru przeznaczonego na świadectwo. Dla przytwierdzenia jego trzeba wybrać takie miejsce, ażeby cały wiersz tekstu, albo przynajmniej część jego przechodziła przez znaczek. Nigdy zaś nie należy na znaczku stemplowym kłaść napisu (nagłówka) lub podpisu; ani też nie wolno zachodzić z pismem na liczbę, wyrażającą cenę stempla, lecz trzymać się jego dolnej części zabarwionej.

Jeżeli do wydania jakiegoś dokumentu, mającego być ostemplowanym, używa się blankietów drukowanych z ustępami, przeznaczonymi na pismo, wtedy znaczek stemplowy ma być przylepiony na takiem miejscu, i to tak, by wiersz pisma przechodził przez jego część dolną.

uczniów, okazują się koniecznemi dla sumiennego orzeczenia o pilności w naukach stypendystów uwolnionych od opłaty czesnego.

VI. O uczęszczaniu na wykłady.

§ 52. Uczniowie obowiązani są regularnie uczęszczać na wykłady, na które się zapisali. Jest to warunkiem wliczenia im półrocza w okres czasu, prawem przepisanego na studya uniwersyteckie lub na wydziale.

§ 53. W połowie każdego półrocza zgromadza Dziekan każdego wydziału wszystkich profesorów i docentów prywatnych dla porozumienia się względem uczęszczania uczniów na tym wydziale imatrykulowanych; przyczem zgromadzeni udzielają sobie wzajemnych pod tym względem spostrzeżeń. Gdy się okaże, że niektórzy uczniowie niedbale uczęszczają, obowiązkiem jest Dziekana przywołać ich, zażądać wytłumaczenia i napomnieć ich lub zganić, albo wytoczyć sprawę przed grono profesorskie. W razie upornego niedbalstwa, uczeń każdego czasu może być wydalony z uniwersytetu.

§ 54. Nauczyciele obowiązani są tak przy tej sposobności, jak przy poświadczaniu uczęszczania wogóle, wszystko uwzględnić sumiennie, co im wiadomo o uczęszczaniu uczniów na ich wykłady w ciągu półrocza.

§ 55. Przed samem zamknięciem półrocza, Dziekan zgromadza powtórnie profesorów i prywatnych docentów swojego wydziału na naradę, czy któremu z uczniów nie wypadałoby odmówić świadectwa uczęszczania, a zatem czy upłynione półrocze może lub nie może być wliczone ucznio wi imatrykulowanemu do czasu jaki winien przebyć na właściwym wydziale.

W tym ostatnim wypadku winien to Dziekan zapisać w głównym, a każdy właściwy nauczyciel w swym katalogu podręcznym.

Jeżeli uczeń otrzymać ma poświadczenie uczęszczania z jednego tylko wykładu, wtedy winien go Dziekan przywołać i zbadać rodzaj jego nauki, a grono profesorów orzeka, czy półrocze ma mu być wliczone w jego prawne lata wydziałowe, lub nie.

Dziekan obowiązany jest w razie potrzeby zasięgać wiadomości o jego uczęszczaniu od Dziekana lub docentów innego wydziału, na którym uczeń także uczęszcza na wykłady.

§ 56. W ciągu ostatnich trzech tygodni[1]) półrocza, uczeń ma się zgłosić osobiście do właściwych nauczycieli i Dziekana Wydziału dla poświadczenia uczęszczania, a to po poprzedniem uiszczeniu opłaty czesnego i otrzymaniu na to od kwestora urzędowego pokwitowania lub poświad-

---

[1]) Rozporządzeniem Min. W. i O. z d. 24. Stycznia 1886 L. 1562 termin ten został skrócony do ośmiu dni.

Stosownie zaś do rozporządzenia Minist. W. i O. z 5. Lipca 1851 L. 6485 orzeczenie, iż uczeń w ciągu ostatnich trzech tygodni (obecnie w ciągu ostatnich ośmiu dni) półrocza ma się zgłosić osobiście o poświadczenie uczęszczaniu, tak rozumieć należy, iż uczeń pod żadnym pozorem nie może prosić o poświadczenie przed terminem powyższym.

Jeżeli wykłady tego wymagają, wtedy każdy nauczyciel (docent) ma prawo odwlec poświadczenie aż do ostatnich dni półrocza.

Przed tym terminem nie wolno żadnej Władzy akademickiej, ani żadnemu profesorowi, docentowi lub zastępcy profesora poświadczyć uczniowi, iż bywał na jego wykładach.

Nauczyciele wszelkich stopni obowiązani są na takiem poświadczeniu wyrazić dzień miesiąca, w którym to uczynili.

czenia, iż został całkowicie uwolniony od tej opłaty za wszystkie wykłady, na które był zapisany (§ 61).

§ 57. Proste poświadczenie uczęszczania wpisaniem do książki legitymacyjnej wyrazu „uczęszczał" tyle znaczy, że uczeń był na wymieniony przedmiot zapisany i że nie wiadomo, aby tak mało nań uczęszczał, iżby cel uczęszczania na wykład nie mógł być przez to osiągnięty.

§ 58. Poświadczenie uczęszczania zapisuje się w książeczce legitymacyjnej lub na arkuszu legitymacyjnym w przedostatniej rubryce.

§ 59. Po poświadczaniu uczęszczania przez poszczególnych nauczycieli, uczeń książeczkę legitymacyjną lub arkusz legitymacyjny przedłożyć ma Dziekanowi do wizy. Jeżeli orzeczoną była na ucznia kara dyscyplinarna, wtedy Dziekan ma o tem przy tej sposobności uczynić wzmiankę w książeczce legitymacyjnej, powołując się zarazem na protokół przedmiotu tego dotyczący.

Jeżeli upłynione półrocze z jakiegobądź powodu nie ma być uczniowi w lata jego uniwersyteckie policzonem, ma o tem Dziekan nadmienić w rubryce „Uwagi".

Jeżeli nie ma takiej uwagi, wtedy podpis Dziekana ma takie znaczenie, iż odpowiednie półrocze może być uczniowi wliczonem do jego lat uniwersyteckich.

§ 60. Jeżeli uczeń do końca półrocza nie zgłosił się o poświadczenie uczęszczania, wtedy takie zaniechanie znaczy to samo, co opuszczenie uniwersytetu w ciągu półrocza. Półrocze takie do lat wydziałowych liczyć mu się nie będzie, wyjąwszy wtedy, gdy przy późniejszem zgłoszeniu się o poświadczenie uczęszczania wykaże powody, usprawiedliwiające dostatecznie jego opóźnienie, i przynajmniej jeden nauczyciel, w tym razie

nie tylko w sposobie ujemnym, powyżej w § 57 nadmenionym, ale stanowczo, na zasadzie pewnej własnej wiadomości poświadczy, że proszący pilnie na jego wykład uczęszczał. W razie odmówienia świadectwa uczęszczania ze strony jednego lub więcej nauczycieli, z przyczyny, że uczeń zgłosił się o to nie w porę lub przez inną osobę, wolno mu udać się do grona profesorów, któremu służy prawo uwzględnić nadzwyczajne i dowiedzione powody, zwłaszcza, jeżeli to dotyczy uczniów, którzy powszechnie za celujących uchodzą.

Przeciw zapadłej w tej mierze uchwale grona profesorów, nie ma dalszego rekursu.

§ **61**. Żaden nauczyciel nie może uczniowi poświadczyć uczęszczania na wykłady, dopóki nie znajdzie w książeczce lub arkuszu legitymacyjnym potwierdzenia kwestora. iż uczeń opłacił czesne za wszystkie wpisane tamże odczyty, lub że od czesnego zupełnie został uwolniony.

§. **62**. Od zawartych w każdej książeczce lub arkuszu legitymacyjnym poświadczeń uczęszczania na wykłady opłaca się ogółem na każde półrocze stempel w ilości 6 ct. m. k.[1]). Należyte ostemplowanie pojedyńczych stronic książki legitymacyjnej jest obowiązkiem samego ucznia.

§ **63**. Bliższe rozporządzenie o ilości i czasie uiszczenia czesnego, tudzież o postępowaniu przy udzielaniu zupełnego lub częściowego uwolnienia, zawiera Najwyższem postanowieniem zatwierdzona ust. z dnia 12. Lipca 1850 L. 310 D. P. P. (patrz niżej) o zaprowadzeniu opłaty czesnego.

---

[1]) Obecnie 30 hl.

VII. O feryach.

§ 64. Rok szkolny dzieli się na półrocze zimowe i letnie. Pierwsze zaczyna się od pierwszego października każdego roku i trwa do Czwartku włącznie, przed Niedzielą kwietnią, podług kalendarza gregoryańskiego.

Drugie zaczyna się od pierwszego Czwartku po Wielkiej Nocy i trwa do końca Lipca. Główne zatem ferye jesienne trwają dwa miesiące, wielkanocne 14 dni.

§ 65. Odnośnie do świąt należy zachowywać przepisy dotychczas obowiązujące, a w braku wyraźnych prawnych rozporządzeń, stosować się do zwyczajów praktykowanych na każdym uniwersytecie [1])

§ 66. Co się tyczy dozwolonego dotychczas po uniwersytetach, prócz Niedzieli dnia wolnego od wykładów, w każdym tygodniu, każde grono profesorów oznaczy, czyli i który dzień w tygodniu także na przyszłość ma być utrzymany

---

[1]) Paragraf ten zmieniony został reskryptem c. k. Ministerstwa W. i O. z d. 5. Listopada 1857 r. do L. 16914, Dz. P, P. L. 219, który stanowi, iż oprócz feryj w § 64 wymienionych, jeszcze następujące dni wolne być mają od wykładów: od 24 Grudnia włącznie do 1 Stycznia, 3 dni ostatnie zapust i Środa popielcowa. Ferye pomiędzy półroczem zimowem a letniem zostały ustanowione w ogólności na czas dwu tygodni, począwszy od czwartku przed Niedzielą kwietnią. Do uniwersytetu lwowskiego atoli odnosi się to tylko wówczas gdy święta wielkanocne tak gregoryańskiego kalendarza jak i julialskiego przypadają jednocześnie. W razie przeciwnym rzeczone ferye intersemestralne rozpoczynają się z Niedzielą kwietnią wedle kalendarza gregoryańskiego i trwają dni 17 albo tylko 10, stosownie do tego czy Wielkanoc grecko katolicka przypada tuż w następnym tygodniu po rzymsko-katolickiej, czy później.

jako teki. Zaprowadzony na niektórych wydziałach akademickich zwyczaj nie wykładania we wtorki po południu, znosi się.

VIII. O odejściu z uniwersytetu.

§ 67. Gdy uczeń imatrykulowany opuszcza uniwersytet, czy to dla tego, że już ukończył nauki, czy też w celu udania się do innego uniwersytetu, obowiązany jest zażądać świadectwa uniwersyteckiego. Bez takiego poświadczenia uniwersyteckiego (poświadczenie odejścia), nie może byś ani stanowczo przyjęty do innego uniwersytetu, ani też przypuszczony do egzaminów doktorskich, lub do ostatniego teoretycznego egzaminu rządowego.

W tym celu winien zgłosić się do Dziekana i złożyć mu swoje poprzednie świadectwa i książeczkę legitymacyjną.

§ 68. Bliższe przepisy o świadectwach uniwersyteckich zawiera rosporządzenie ministeryalne z d. 10 Marca 1850 L. 1585—63. (Dz. Praw Państwa Nr. 117). Świadectwa te mają być wydawane w pierwszych ośmiu dniach feryj wielkanocnych i jesiennych [1]).

---

[1]) Przepisy dotyczące wydawania absolutoryów dla uczniów Wydziału prawa, zawiera rozporządzenie Ministerstwa Oświaty z dnia 3 Kwietnia 1856 r. L. 5169 (Dz. P. P. Nr. 47). Reskryptem z d. 9 Listopada 1890 L. 19926 rozporządził P. Minister W. i O., że w razie, gdy uczeń pragnie być przypuszczony do egzaminów ścisłych w celu uzyskania dyplomu doktora prawa, a nie przedkłada oryginalnego absolutoryum, lecz tylko duplikat, dopuszczenie go do rygorozów dopiero wtedy nastąpić może, jeżeli po zapytaniu się wszystkich Wydziałów prawniczych w uniwersytetach austryackich stwierdzonem zostało, iż przeciw przypuszczeniu niema tego rodzaju przeszkody. Zresztą na przyszłość duplikaty absolutoryów mogą być wydawane tylko na podstawie podania wniesionego na piśmie, wy-

Za spisanie takiego świadectwa opłaca uczeń w kwesturze, która mu je doręcza, prócz przepisanego stempla, należytość w ilości 1 zł. m. k.[1]).

Ta sama należytość opłaca się przy wydawaniu duplikatu książeczki lub arkusza legitymacyjnego, lub świadectwa odejścia, lub też absolutoryum.

Za duplikaty innego rodzaju opłaca się połowa powyższej należytości.

---

kazującego dokładnie powód i cel żądania duplikatu. W tym samym reskrypcie przypomniał P. Minister, że absolutorya oryginalne, złożone w dziekanatach w celu przypuszczenia do wspomnianych egzaminów ścisłych, dziekanaty mają zatrzymać przez cały przeciąg składania egzaminów ścisłych, a względnie wydawać je przed pomyślnem złożeniem wszystkich trzech egzaminów ścisłych tylko w wypadkach, wskazanych w reskrypcie z dnia 31 Stycznia 1866 l. 12407.

W myśl reskryptu c. k. Ministeryum W. i O. z dnia 29 Maja 1894 L. 9059 do Dziekanatu Wydziału filozoficznego c. k. Uniwersytetu wiedeńskiego wystosowanego a Rektoratowi c. k. Uniwersytetu we Lwowie reskryptem z dnia 1 Grudnia 1902 L. 38.391 udzielonego, uczniom Wydziału filozoficznego nie wydaje się świadectw odejścia zwanych absolutoryami. Uczniom tym wydaje się albo świadectwa odejścia interimistyczne, celem kontynuacyi studyów na Uniwersytecie innym (bez wyszczególnienia wykładów frekwentowanych) albo też właściwe dowody istotnie odbytych studyów uniwersyteckich, w których ma się znajdować poświadczenie, że uczeń uczęszczał na odnośne wykłady a odpaść ma ustęp o wliczaniu frekwentowanych wykładów do przepisanego terminu, względnie quadriennium. W takie świadectwa odejścia wpisuje się tylko te wykłady, za które uczeń otrzymał świadectwo frekwencyi. Wolno też wpisywać do tego świadectwa odejścia także te wykłady, na które uczeń uczęszczał w przymiocie słuchacza nadzwyczajnego; co jednak w rubryce „Uwagi“ powinno być uwidocznionem.

[1]) Obecnie zatem 2 kor. 10 hal. w walucie austr.

Połowa dochodu z tej opłaty przypada dla Dziekana właściwego wydziału, druga dla urzędników kancelaryi i kwestury.

IX. O wnoszeniu próśb i zażaleń przez uczniów.

§ 69. Jeżeli uczeń ma wnieść jaką prośbę lub zażalenie winien naprzód, i to, o ile piśmienne podanie nie jest prawnie wymagane, zgłosić się ustnie do właściwego Dziekana. Ten odpowiada mu ustnie albo też zaleca mu podanie prośby na piśmie do grona profesorów.

§ 70. Jeżeli uczeń nie jest zadowolony z odpowiedzi ustnej lub piśmiennej Dziekana lub grona profesorów, wtedy wolno mu, o ile przepisy dalszego odwołania się wyraźnie nie zabraniają [1]), założyć rekurs do Senatu Akademickiego, do którego też i wtedy podanie uczynić powinien, gdy przychylenie się do jakiej prośby w pierwszej instancyi zostawione jest Senatowi Akademickiemu.

Wszakże każda taka prośba, równie jak każde odwołanie się do Senatu Akademickiego, albo o ile jest dozwolonem, do Ministerstwa Oświaty podawane być winne przez właściwe grono profesorów, które przesyła je dalej obok własnego sprawozdania [2]).

Termin tego rekursu trwa prawidłowo ośm dni, licząc od dnia, w którym uczeń odpowiedź, przeciw której rekuruje, albo ustnie odebrał, albo

---

[1]) Porówn. §§. 12, 32. 33 i 60 niniejszej ustawy.

[2]) Według rozp. Minist. z 24 Listopada 1849, L. 8605, wszystkie bez wyjątku podania uczniów do władz wyższych, w sprawach odnoszących się do studyów lub wogóle do Uniwersytetu, oraz wszelkie rekursa przeciw orzeczeniom Władz uniwersyteckich, mają być wnoszone za pośrednictwem tychże Władz uniwersyteckich.

ją w kancelaryi uniwersyteckiej mógł na piśmie odebrać

§ 71. Uczeń nie powinien wogóle oczekiwać żadnego doręczenia ze strony kancelaryi uniwersytetu, lecz po dotyczące go odpowiedzi zgłaszać się tamże powinien albo sam, albo przez zastępcę, który ma się wykazać otrzymanem do tego zleceniem.

O tem, że uczniowie odebrać sobie mogą w kancelaryi dotyczące ich rezolucye, zawiadamia obwieszczenie umieszczone na czarnej tablicy.

§ 72. Tylko w bardzo nagłych lub ważnych przypadkach, Dziekan lub Rektor mogą polecić doręczenie uczniowi odpowiedzi lub zawiadomienia przez posługacza uniwersyteckiego lub wydziałowego.

Uczniowie winni zwracać uwagę na ogłoszenia za kratką; każde bowiem tego rodzaju doniesienie ze strony Władz akademickich lub kwestora, uważane być ma za należycie ogłoszone i obowiązujące tych. których się tyczy.

X. O zastósowaniu niniejszego przepisu do uczniów Teologii i słuchaczów nieimatrykulowanych takich wykładów naukowych, które nie należą do odczytów naukowych.

§ **73.** Zastósowanie niniejszych przepisów do uczniów Teologii, zostawia się do dalszych w tej mierze rozporządzeń[1]).

§ **74.** Względem tych, którzy się zapisują na wykłady nauczycieli w ścisłem znaczeniu tego wyrazu, lub na odczyty tych wydziałów naukowych, które nie obejmują żadnych właściwie wy-

[1]) Patrz str. 37.

działowych przedmiotów, lecz do nich tylko przyłączone zostały, pozostają w swej mocy dotychczasowe przepisy, tak co do przyjmowania, jak i co do toku nauk, egzaminów składać się mających i innych stosunków tychże uczniów do uniwersytetetu, do ich profesorów i nauczycieli.

Thun m. p.

II.

Rozporządzenie Ministra Wyznań i Oświaty z 16. Września 1851 L. 6165, D. P. P. L. 216, wydane do uniwersyteckiego Consistorium w Wiedniu tudzież do Senatów Akademickich Uniwersytetów w Pradze, w Krakowie, we Lwowie, [w Ołomuńcu] i w Gracu, którem określa się bliżej zastósowanie Ogólnych Przepisów z 1. Października 1850 r., o Studyach wydziałowych do uczniów teologii.

W § 73. ogłoszonych rozporządzeniem z 1. Października 1850 r. (Dziennik ustaw Państwa, Nr. 360). Ogólnych przepisów o Studyach wydziałowych na Uniwersytetach w Wiedniu, w Pradze, w Krakowie, we Lwowie, w Ołomuńcu, w Gracu i Insbruku zastrzerzono zastósowanie ich do uczniów teologii do bliższych postanowień. Gdy więc te postanowienia niniejszem się wydaje, konieczną jest rzeczą rozróżnić wielorakie stosunki uczniów teologii.

A.

Odnośnie do oddających się studyom na wydziałach teologii wychowańców dyecezyalnych po seminaryach i do przyjętych w dyecezyi kandydatów externistów stanu duchownego, którzy z tam-

tymi mają być uważani na równi, jakoteż co do kleryków korporacyi duchownych, powyż wymieniona ordynacya studyów z 1 Października 1850, ma mieć zastósowanie z wyjątkiem jedynie następujących zmian:

I. O Imatrykulacyi.

(§§ **1—20**. Ustawy naukowej).

§ **1.** Słuchacze zwyczajni teologii mogą być imatrykulowani, jeżeli posiadają wymagane potemu uzdolnienie. W tym względzie mianowicie, winni przedłożyć świadectwa dojrzałości, jeżeli z końcem ich studyów przygotowawczych, były już w kraju koronnym w którym je odbywali, zaprowadzone egzamina dojrzałości.

§ **2.** Uczniowie, którym wyjątkowo, w myśl rozporządzenia ministeryalnego z d. 26 Maja b. r. L. 5123, z pominięciem wymagania egzaminu dojrzałości, a tylko na podstawie prostych świadectw półrocznych z ósmej klasy gimnazyum, zezwolono z ordynaryatu na przyjęcie do studyów teologii, będą wprawdzie przejmowani na Wydział teologiczny, atoli nie można ich imatrykulować, lecz należy uważać ich za słuchaczy nadzwyczajnych, i dlatego nie mogą oni przechodzić na wydziały inne, ani też być dopuszczani do egzaminów ścisłych.

§ **3.** Do imatrykulacyi winien się uczeń zgłaszać osobiście. Rodowód do wręczania *in duplo* Dziekanowi, mieszczący wzmiankę, czy ten, który ma być przyjęty, jest seminarzystą, externistą, czy wychowańcem zakonu, powinien być opatrzony widymatem przełożonego dyecezyi, a względnie zakonu, albo tego, któremu taki przełożony powierzył kierownictwo alumnów lub kleryków zakonnych.

§ 4. Teologowie, którzy na mocy rozporządzenia ministeryalnego z 12 Lipca 1850 roku (Dziennik Ustaw Państwa, Nr. 310) są uwolnieni od czesnego, nie są również obowiązani do opłaty 2 złr. m. k. z tytułu imatrykulacyjnej taksy, a tylko winni opłacać należytość stemplową 15 kr. m. k. [1])

II. O wpisie.
(§§ 21—32).

§ 5. Teologowie dyecezyalni, również jak zakonni, winni być także zaopatrzeni w książeczki lub arkusze legitymacyjne. Dokumenta te jednak zawierać będą rubrykę do zapisywania klasy postępu.

O ile wszakże brakłoby sporządzonych w ten sposób książeczek lub arkuszy legitymacyjnych, można w tym celu używać książeczek lub arkuszy zaprowadzonych ogólnie, w którymto wypadku klasy postępu należy zapisywać w rubryce „Uwaga".

§ 6. Z początkiem każdego półrocza wymienieni powyżej uczniowie teologii, którzy po większej części są uwolnieni od czesnego, winni się zgłaszać o wpis na wykłady, których chcą słuchać, nie do kwestury, ale do Dziekana. Dziekan to zgłoszenie się widymuje w rubryce książeczki legitymacyjnej lub arkusza legitymacyjnego, przeznaczonej zresztą dla kwestora, i zaleca uczniowi, ażeby się przedstawił poszczególnym docentom.

§ 7. Dziekan sporządza wykaz obowiązanych do opłaty czesnego tak zwyczajnych, jak nadzwyczajnych słuchaczy swego wydziału i oddaje go kwestorowi.

§ 8. Wszystkich niezamieszczonych w tym

---

[1]) Należytość ta wynosi obecnie 2 korony, (patrz §. 18. ustawy nauk. i notę 2.

wykazie ma kwestor uważać jako zupełnie uwolnionych, i to uwolnienie z powołaniem się na wyż wspomniane pismo Dziekana (§ 7.), poświadczyć im w książeczkach lub na arkuszach legitymacyjnych[1]).

§ 9. Rodowody mające służyć do sporządzania katalogu głównego, zabiera Dziekan i również oddaje kwestorowi.

§ **10.** Co do sporządzania katalogów podręcznych do użytku profesorów, należy postępować wedle praktykowanego dotychczas sposobu.

III. O słuchaczach nadzwyczajnych.
(§§ **33—37.**

§ **11.** Alumni i klerycy zakonni przyjęci na studya teologiczne bez świadectwa dojrzałości, którzy mają być uważani za słuchaczy nadzwyczajnych Uniwersytetu, winni zaopatrzyć się w przepisane arkusze legitymacyjne[1]); co do wypełnienia i użytku tych arkuszy obowiązują w ogólności te same postanowienia, które powyżej zostały przepisane teologom. Postanowienia w poprzedzających §§ 7—10 stosują się także do kategoryi teologów.

IV. O wykazach uczniów.
(§§ **38—43**).

§ **12.** Dla teologów nieimatrykulowanych, o których mowa w paragrafie poprzednim, należy założyć osobny katalog, w ten sposób jednakże, ażeby nie byli zapisani do ogólnego katalogu nadzwyczajnych słuchaczy, lecz żeby katalog teologów rozpadał się na dwa oddziały (zwyczajnych i nadzwyczajnych).

[1]) vide uwaga przy § 34. Ustawy naukowej

V. O studyach.
(§§ 44—51).

§ 13. Kandydaci stanu duchownego są obowiązani słuchać przez 4 lata, t. j. przez 8 półroczy, wykładów teologicznych, wedle tego jak zostały oznaczone w zatwierdzonych Najwyższem postanowieniem z d. 23 Kwietnia 1850 (D. U. P. Nr. 157) zarządzeniach biskupów. Wolno im. wybierać sobie prócz tego wykłady inne, którychby słuchać chcieli bądź na teologicznym bądź na innnych wydziałach, ale wówczas winni na to żądać przyzwolenia ze strony tego, któremu ich biskup lub przełożony zakonu kierownictwo ich studyami powierzył i przy zgłaszaniu się na wykłady (§. 6.) wykazać się widymatem tego kierownika.

§ 14. Osoby, które po zakładach naukowych dyecezyalnych lub klasztornych, wedle prawa zorganizowanych, pokończyły studya teologiczne, mogą, po poprzedniej imatrykulacyi, być dopuszczone w Uniwersytecie do egzaminów ścisłych i otrzymania godności doktora teologii, jeżeli na studya teologii zostały przyjęte na podstawie świadectw dojrzałości, z czego się winne należycie wykazać.

§ 15. Teologowie z kleru świeckiego, jak również z zakonnego winni być, na żądanie, poddawani półrocznym i rocznym egzaminom z tych przedmiotów naukowych, które zgromadzenie biskupów wedle rozporządzenia ministeryalnego z dnia 30 Czerwca 1850 (Dziennik Ustaw Państwa Nr. 3.9), jako ogólnie obowiązkowe oznaczyło, a wynik takiego egzaminu będzie zanotowany w ich książeczkach lub na ich arkuszach legitymacyjnych.

§ **16.** Odnośnie do innych wykładów, na które uczęszczają, należy postępować wedle przepisów zawartych w § 51. Ustawy naukowej z 1 Października 1850 r.

VI. O uczęszczaniu na wyklady.
(§§ 52—63).

§ **17.** Profesorowie teologii są obowiązani baczyć, ażeby wymienieni na wstępie uczniowie uczęszczali regularnie na wykłady, na które są zapisani, a w razie dostrzeżonego zaniedbywania się porozumieć się z tym, któremu zostało powierzone kierownictwo ich studyami.

Podobnież, w razie zaszłego wydalenia takiego teologa z Uniwersytetu, należy o tem uwiadomić odnośnego duchownego przewodnika.

§ **18.** Uczęszczanie na wykłady ma być poświadczane w książeczce legitymacyjnej lub na arkuszu legitymacyjnym.

VII. O feryach.
(§§ 64—66).

§. **19** Zawarte w Ordynacyi Studyów z dnia 1 Października 1850 r. przepisy o feryach. mają moc obowiązującą także względnie do uczniów teologii. W miejsce przyzwolonego, oprócz niedzieli, jednego dnia w tygodniu wolnego od wykładów, mogą być zaprowadzone dwa wolne półdzionki.

VIII. O odejściu z Uniwersytetu.
(§§ 67—68).

§ **20.** Opuszczającym Uniwersytet teologom bądź imatrykulowanym, bądź z kategoryi słucha-

czy, o których mowa w §§ 2. i 11., należy, gdy tego żądają, wydawać świadectwa uniwersyteckie albo świadectwa odejścia. W świadectwach tych winno się uwidocznić klasyfikacyę otrzymaną przy egzaminach rocznych i półrocznych.

§ 21. Co do należytości 2 kor. za wygotowanie aktu, to przy wystawianiu świadectw uniwersyteckich dla teologów, winne zachodzić te same zwolnienia, co przy opłacie taksy imatrykulacyjnej (§ 4).

B.

Dotychczas poświęcali się Studyom teologicznym, także i na Uniwersytetach ci tylko, którzy się przygotowywali w ten sposób do stanu duchownego. Atoli, nie tylko dozwoloną, lecz nawet pożądaną jest rzeczą, ażeby na wykłady teologiczne uczęszczali także i inni słuchacze, bądź tacy, którzy — nie poświęcają się stanowi duchownemu — pragną się w naukach teologicznych oświecać, bądź tacy, którzy już przynależąc do stanu duchownego, chcą jeszcze posiąść wyższe teologiczne wykształcenie aniżeli to które się uznaje jako nieodzowne dla każdego księdza. Do takich uczniów teologii, należących do Wydziału teologicznego lub do któregokolwiek innego, stosuje się w zupełności Ustawa naukowa z 1 Października 1850.

Thun m. p.

III.

Przepisy odnoszące się do służby wojskowej.

a) ROZPORZĄDZENIE

Ministra W. i O. z d. 12 Kwietnia 1889 L. 46. D. P. P. tyczące się ulg dla uczniów szkół głównych, odbywających służbę pod chorągwią w przymiocie ochotników jednorocznych.

Według § 25-go ustawy o służbie wojskowej z dnia 11 Kwietnia 1889 okres czynnej służby ochotników jednorocznych przeznaczony jest wyłącznie na wykształcenie wojskowe Przeto na przyszłość zapisanie się do szkoły głównej i odbywanie jednocześnie służby pod chorągwią nie będzie już dozwolone.

Ażeby więc uczniom, którzy służbę pod chorągwią odbywają przed ukończeniem nauk, poczynić ułatwienia, o ile to da się pogodzić z ogólnemi zasadami porządków naukowych i z wspólnym celem ostatecznym równomiernego wykształcenia naukowego, widzę się spowodowanym wydać na zasadzie upoważnienia udzielonego mi Najwyższem postanowieniem z dnia 26 Marca 1889 następujące przepisy:

I. O imatrykulacyi.

§ **1.** Postanowienie § 6-go lit. *c)* powszechnego porządku nauk dla uniwersytetów z dnia

1. Października 1850 (Dz. P. P. Nr. 370), według którego imatrykulacya na pewny wydział dopóty jest ważna, dopóki w naukach ucznia na tym wydziale nie nastąpi przerwa dłużej niż jedno półrocze trwająca, rozszerza się dla ochotników jednorocznych, odbywających w ciągu nauk służbę pod chorągwią w ten sposób, że imatrykulacya nie przestanie być ważną przez cały pierwszy rok służby pod chorągwią.

Rzeczonym uczniom, imatrykulowanym ale nie zapisanym, służą w ciągu tego czasu — niezależnie od ich stosunku służbowego — wszystkie prawa i obowiązki obywateli akademickich (§ 3 powszechnego porządku naukowego), o ile warunkiem tychże praw nie jest zapisanie się na pojedyncze przedmioty. Jednakże roku owego nie należy wliczać w przepisany okres nauki.

§ 2. Ażeby także tych uczniów, którzy służbę pod chorągwią w przymiocie ochotników jednorocznych odbywają bezpośrednio po egzaminie dojrzałości złożonym z dobrym skutkiem, uczynić w ciągu roku służby pod chorągwią uczestnikami praw i obowiązków obywateli akademickich na równi z uczniami w § 1. wzmiankowanymi, wolno im będzie imatrykulować się na uniwersytecie bez zapisania się jednocześnie na pojedyncze przedmioty.

Imatrykulacya taka będzie ważna aż do upływu pierwszego roku służby pod chorągwią.

§ 3. Postanowienia wydane powyżej dla uczniów uniwersytetu, stosowane będą odpowiednio do uczniów szkół głównych technicznych i szkoły głównej ziemiaństwa.

Mianowicie uczniowie zwyczajni tych szkół głównych, odbywający w ciągu okresu nauk służbę pod chorągwią w przymiocie ochotników jedno-

rocznych, uważani być mają w ciągu pierwszego roku służby pod chorągwią za imatrykulowanych uczniów zwyczajnych swojej szkoły głównej.

Nadto uczniom, którzy służbę pod chorągwią w przymiocie ochotników jednorocznych odbywają w roku następującym bezpośrednio po egzaminie dojrzałości złożonym z dobrym skutkiem, wolno będzie imatrykulować się na uczniów zwyczajnych jednej z tych szkół głównych, bez zapisania się na pojedyncze przedmioty.

Uczniowie ci nie mają za ów rok płacić czesnego.

II. O potwierdzeniu frekwencyi uczniom medycyny.

§ 4. Uczniom medycyny, którzy w ciągu nauk medycznych wstępują d. 1 Kwietnia w służbę półroczną pod chorągwią w przymiocie żołnierzy, wydawać należy potwierdzenie frekwencyi za półrocze zimowe, w każdym razie już w ostatnich ośmiu dniach miesiąca Marca, chociażby nawet prawidłowy termin do odbierania potwierdzeń frekwencyi poczynał się dla innych uczniów dopiero w późniejszym czasie.

III. O stypendyach i uwalnianiu od opłaty za kolegia, od czesnego i taks egzaminacyjnych.

§ 5. Ochotnicy jednoroczni, imatrykulowani w szkołach głównych, używają wciągu pierwszego roku służby pod chorągwią nadanych im stypendyów a przeznaczonych na odbywanie nauk w tychże szkołach głównych.

Przypadające kwoty stypendyum wypłacane będą za kwitami, potwierdzonemi najprzód przez

Władzę wojskową, której stypendysta podlega, a następnie przez Władzę akademicką w sposób dotychczas przepisany.

§ **6.** Odbywanie jednorocznej służby pod chorągwią nie stoi na przeszkodzie nadawaniu stypendyów imatrykulowanym uczniom zwyczajnym szkół głównych.

§ **7.** Tym ochotnikom jednorocznym, którzy w myśl §. 25-go Ustawy z dnia 11 Kwietnia 1889 mają drugi rok służyć pod chorągwią, wolno jest w pierwszych czterech tygodniach drugiego roku służby pod chorągwią wystosować do Władzy akademickiej prośbę wizowaną przez przełożoną Władzę wojskową o wstrzymanie nadania komu innemu stypendyum, którego używali, a Władza akademicka pośle prośbę tę ze swoją opinią Władzy krajowej jako fundacyjnej do rozstrzygnięcia.

Jeżeli bezpośrednio po odbyciu drugiego roku służby pod chorągwią ochotnicy ci rozpoczną znowu nauki, natenczas, o ile prośbie ich o wstrzymanie stało się zadosyć, stypendyum będzie im znowu asygnowane.

§ **8.** Stypendystom, którzy służbę pod chorągwią w przymiocie ochotników jednorocznych, odbywają dopiero po skończeniu nauk zachowuje się pod warunkami dotychczas przepisanymi prawo do kwoty rocznej stypendyum na wypadek złożenia egzaminów ścisłych, a względnie egzaminu na nauczycieli gimnazyów i szkół realnych. Terminy do tego ustanowione liczyć należy od czasu, w którym skończy się ich służba pod chorągwią.

§ **9.** Postanowienia §§ 5—8 stosowane być mają tylko o tyle, o ile im nie sprzeciwiają się szczególne postanowienia fundacyjne.

§ 10. Zresztą przepisy tyczące się nadawania, dalszego pobierania i odbierania stypendyów, zatrzymują moc swoją dla ochotników jednorocznych z tem zastrzeżeniem, że co do dowodów pobierania nauki, które otrzymuje się na podstawie rzeczywistego oddawania się naukom (świadectwa z egzaminów i z kolokwiów i t. p) brać należy pod uwagę nie czas, w ciągu którego stypendysta lub ubiegający się o stypendyum, odbywał służbę pod chorągwią, lecz peryod, który bezpośrednio poprzedził służbę pod chorągwią.

§ 11. Co się tyczy uwalniania od opłat za kolegia, a względnie od czesnego i od taks egzaminacyjnych, stosowane być mają pod względem wymaganych dowodów pobierania nauki odnośnie postanowienia § 10-go.

IV. O egzaminach, a mianowicie:

A) Egzamina rządowe teoretyczne na Wydziałach umiejętności prawnych i politycznych.

§ 12. Kandydatom egzaminu rządowego prawno-historycznego, którzy skończywszy czwarte półrocze, rozpoczynają w najbliższym Październiku służbę pod chorągwią w przymiocie ochotników jednorocznych i mają odbyć ją nie w tem mieście, w którem znajduje się ich uniwersytet, jeżeli okoliczność tę udowodnią należycie, wyznaczyć należy termin do egzaminu nie w Październiku, lecz pomiędzy 20—28 Września.

Zresztą o przypuszczenie do tego egzaminu prosić należy w taki sam sposób, jak wtedy, gdy chodzi o termin październikowy.

§ **13.** Przy wyznaczaniu dnia egzaminu tym kandydatom, którzy egzamin rządowy prawno-historyczny zamierzają zdawać w ciągu swojej służby pod chorągwią, należy ile możności, uwzględniać w granicach zwyczajnych terminów egzaminu ich stosunek służbowy w wojsku, jako też ich życzenia, tymże stosunkiem uzasadnione.

Do takich względów mają jednak prawo tylko ci kandydaci, którzy już w zgłoszeniu się do egzaminu udowodnili należycie, że są ochotnikami jednorocznymi, a względnie, że mają niebawem wstąpić do służby.

Dziekan winien spisać osobny wykaz tych kandydatów i odręcznie oddać prezesowi Komisyi egzaminacyjnej.

§ **14.** Uczniów, którzy odbyli służbę pod chorągwią w przymiocie ochotników jednorocznych albo ją po skończeniu nauk rozpoczynają w najbliższym Październiku, przypuszczać należy do egzaminu rządowego sądowego już w Lipcu tego samego roku.

§ **15.** Uczniów, którzy po skończeniu nauk służbę pod chorągwią w przymiocie ochotników rozpoczynają w najbliższym Październiku, jeżeli na podstawie § 14-go zdali z dobrym skutkiem egzamin rządowy sądowy, przypuszczać należy do egzaminu rządowego z umiejętności politycznych pomiędzy 20 a 28 Września,

B) Drugie rygorozum na Wydziałach medycznych.

§ **16.** Uczniów medycyny, którzy odbyli półroczną służbę pod chorągwią w przymiocie żonierzy, przepisaną w § 27 Ustawy z dnia 11 kwietnia 1889, jeżeli zdali z dobrym skutkiem

pierwsze rygorozum medyczne a oraz udowodnią, że przez cztery półrocza uczęszczali na klinikę medyczną i tamże praktykowali, przypuszczać należy już w ciągu dziesiątego półrocza nauk do złożenia drugiego rygorozum medycznego.

C) Egzamina do urzędu nauczycielskiego w gimnazyach i szkołach realnych.

§ **17.** Kandydaci urzędu nauczycielskiego, którzy odbyli służbę pod chorągwią w przymiocie ochotników jednorocznych, mogą już na początku siódmego półrocza nauk swoich w szkole głównej, przepisanych w artykule II Rozporządzenia Ministeryalnego z dnia 7 Lutego 1884 (D. P. P. Nr. 26) o egzaminach z kandydatami urzędu nauczycielskiego w szkołach gimnazyalnych i realnych, prosić o zadania do opracowania domowego, jeżeli w innych względach uczynili zadość warunkom powyższego Rozporządzenia Ministeryalnego, pod którymi kandydatów urzędu nauczycielskiego w gimnazyach i szkołach realnych przypuszcza się do egzaminu.

Atoli do egzaminu klauzurowego i ustnego przypuszczać należy również i takich kandydatów urzędu nauczycielskiego dopiero po skończeniu nauk, w Rozporządzeniu Ministeryalnem z dni· 7 Lutego 1884 (Dz. P. P. Nr. 26) przepisanych.

D) Egzamina postępu i egzamina rządowe w szkołach głównych technicznych i w szkole głównej ziemiaństwa.

§ **18.** Z imatrykulowanymi uczniami zwyczajnymi szkół głównych technicznych i szkoły

głównej ziemiaństwa, którzy bezpośrednio po dopełnieniu obowiązku służby pod chorągwią w przymiocie ochotników jednorocznych, odbywają dalej nauki prawidłowo, postępować się będzie pod względem przypuszczenia ich do dodatkowych egzaminów postępu i do egzaminów rządowych, jak gdyby w ich naukach wcale nie zachodziła przerwa.

§ 19. Tych uczniów, którzy bezpośrednio po okresie odbytej pod chorągwią służby, chcą zdawać pierwszy egzamin rządowy, przypuścić ma do nich przewodniczący pierwszej komisyi egzaminów rządowych w terminie październikowym; uczniów szkół głównych technicznych także w następnym terminie lutowym, o ile zgłosili się w tym celu w czasie od dnia 1-go aż do 8-go Października.

§ 20. Gdy ochotnicy jednoroczni, odbywszy służbę pod chorągwią, proszą od przypuszczenie do drugiego egzaminu rządowego, a warunkiem przychylenia się do tej prośby jest uzyskanie dyspenzy co do odstępu między pierwszym a drugim egzaminem rządowym, przepisanego w § 24, ustęp 1 *a* Rozporządzenia z dnia 12 Lipca 1878 (Dz. P. P. Nr. 94), a względnie w § 11, ustęp 1 Rozporządzenia z dnia 8 Grudnia 1881 (Dz. P. P. Nr. 1 z roku 1882) i w § 10, ustęp 1 Rozporządzenia z dnia 20 Sierpnia 1884 (Dz. P. P. Nr. 145), prośby ich winien prezes komisyi z stosownym wnioskiem przedstawiać w każdym z osobna przypadku Ministerstwu do rozstrzygnienia.

V. Postanowienia przejściowe.

§ 21. Rozporządzenie niniejsze nabywa niezwłocznie mocy obowiązującej.

Ulgi co do terminów egzaminu, poczynione w oddziale IV. nie mają być stosowane do tych ochotników jednorocznych, którzy w chwili, gdy Rozporządzenie niniejsze zacznie obowiązywać, odbywają lub już odbyli służbę pod chorągwią, jeżeli czas nauki spędzony w szkole głównej w ciągu służby pod chorągwią i tak już ma im być wliczony w okres nauki wymagany w celu przypuszczenia do egzaminu.

§ **22.** Ulgi dla członków Akademii sztuk plastycznych w Wiedniu, odbywających służbę pod chorągwią w przymiocie ochotników jednorocznych, postanowione będą osobnem rozporządzeniem.

Gautsch r. w.

b) ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań i Oświaty z d. 2 Sierpnia 1889, L. 125 D. P. P, tyczące się dowodów odbycia służby wojskowej pod chorągwią, których uczniowie szkół głównych ze względu na § 25 Ustawy z dnia 11 Kwietnia 1889 (Dz. P. P. Nr. 41) dostarczać mają.

§ **1.** Według § 25-go ustawy z d. 11 Kwietnia 1899 (Dz. P. P. Nr. 41) okres czynnej służby ochotników jednorocznych przeznaczony jest wyłącznie na wykształcenie wojskowe. Przeto Władze akademickie nie mają przypuszczać ochotników jednorocznych do inskrypcyi w ogólności, inskrypcya zaś z obejściem tego przepisu uzyskana, musi być, bez względu na wytoczone postępowanie dyscyplinarne, uznana za nieważną, wskutek czego nie wolno odnośnego półrocza wliczać w przepisany czas trwania nauki. Gdyby wszakże takie wliczenie przecież nastąpiło przy

sposobności przypuszczenia do egzaminu, natenczas należy rezultat egzaminu uznać za nieważny i ściągnąć wystawione świadectwo.

§ 2. Każdy uczeń szkoły głównej, domagający się wydania absolutoryum lub żądający, by w myśl istniejących przepisów przed uzyskaniem absolutoryum przypuszczony był do zdawania czy teoretycznego egzaminu rządowego na fakultetach dla prawa i administracyi, czy rygorozów, czy egzaminu nauczycielskiego dla gimnazyów i szkół realnych, czy też egzaminu postępowego, rządowego lub dyplomowego bądź w technicznej szkole głównej, bądź w szkole głównej ziemiaństwa, powinien udowodnić, że przepisany czas nauki ukończył bez kumulacyi studyów w szkole głównej ze służbą wojskową pod chorągwią.

Przeto obowiązany będzie udowodnić, albo

1. poświadczeniem w myśl § 3 *a)* tego rozporządzenia, że nie należy ani do związku wojska (marynarki wojennej) ani do obrony krajowej, albo

2. paszportem wojskowym lub poświadczeniem w myśl § 3 *b)*, ze służby pod chorągwią jako ochotnik jednoroczny jeszcze nie rozpoczął, albo

3. poświadczeniem w myśl §, 3 *c)* i *d)*, że odbył służbę pod chorągwią jako ochotnik jednoroczny w czasie, nie objętym w wykazanym okresie studyów, albo

4. poświadczeniem w myśl § 3 *e)* że jako wzięty do wojska na przeciąg lat trzech, w okresie w którym był imatrykulowany w szkole głównej, a o którego policzalność chodzi, albo nie był wcale w służbie wojskowej, albo był w takiej tylko służbie wojskowej, która nie wyklucza policzenia półrocza.

Poświadczeniami wyżej pod 1 i 2 wspomnianemi, dostarczyć można przepisanego dowodu

tylko wówczas, jeżeli, uwzględniając czas ich wystawienia, nie może ulegać wątpliwości, że służba wojskowa pod chorągwią w międzyczasie albo wcale rozpoczętą być nie mogła, albo w takiej chwili dopiero rozpoczętą być mogła, w której zachodziły już warunki wydania ubsolutoryum, lub przypuszczenia do egzaminu.

§ 3. W celu wykonania tych postanowień, dawane będą uczniom, domagającym się imatrykulacyi w szkole głównej, albo już imatrykulowanym, stosownie do postanowień § 28-go drugiej części Przepisów o służbie wojskowej, następujące poświadczenia:

a) Uczniom, domagającym się imatrykulacyi w szkole głównej, albo już imatrykulowanym, którzy nie należą ani do związku wojska (marynarki wojennej), ani do obrony krajowej, wyda właściwa powiatowa Władza polityczna na ich żądanie co do tej okoliczności poświadczenie, w którem także nadmienić należy, z jakiej przyczyny nie należą do wojska (marynarki wojennej) względnie do obrony krajowej.

Poświadczenie takie zatrzymuje ważność i dla przyszłych wypadków, jeżeli na niem potwierdzone ponownie niezmienione trwanie tego stosunku albo zaszłe zmiany[1]).

b) Ochotnikom jednorocznym jeszcze niewcielonym, domagającym się imatrykulacyi w szkole głównej, albo już imatrykulowanym, potwierdzi na ich żądanie wła-

---

[1]) Poświadczenia te, oraz podania o ich wystawienie są wolne od stempla według T. P. 117-m i 44-gg (Reskr. Min. skarbu z dnia 5 Czerwca 1891 L. 19.394 i Min. W. i O. z dnia 19 Czerwca 1891 L. 12.223).

ściwa komenda okręgowa uzupełniająca, kiedy pełnić mają służbę wojskową pod chorągwią względnie aż do jakiego terminu pozwolona im została zwłoka dla odbycia służby pod chorągwią. Takim zaś już wcielonym ochotnikom jednorocznym, którzy jeszcze nie rozpoczęli służby wojskowej, wyda powyższe potwierdzenie — jeżeliby z jakiegokolwiekbądź powodu nie posiadali paszportu wojskowego — ich właściwy korpus wojskowy. Każdą zmianę czasu rozpoczęcia służby wojskowej pod chorągwią uwidocznić należy w paszporcie wojskowym jako dodatek do uwag osobistych.

c) Imatrykulowanym ochotnikom jednorocznym, pełniącym służbę wojskową pod chorągwią potwierdzi na ich żądanie komenda korpusu wojska (oddziału wojska, zakładu), czas rozpoczęcia i ukończenia służby wojskowej pod chorągwią.

d) Imatrykulowanym uczniom szkoły głównej, którzy już ukończyli służbę pod chorągwią, wyda właściwy korpus wojskowy potwierdzenie, z którego powziąć można wiadomość tak o czasie rozpoczęcia jak i ukończenia służby pod chorągwią.

e) Takim uczniom szkoły głównej, którzy w poprzednich ustępach *a)* aż do *d)* nie są wymienieni, w rzeczywistości wszakże pozostają w stosunku służbowym wojskowym, na ich żądanie wyda komenda korpusu wojska (oddziału wojska, zakładu) poświadczenie co do tej okoliczności, że w czasie, do którego w celu wykazania się przed Władzą naukową to poświad-

czenie się odnosi, nie pełnili służby wojskowej, lub jeżeli ją pełnili, co do okoliczności, jakiego rodzaju ta służba wojskowa była i jak długo trwała.

§ **4.** W myśl artykułu III punkt 4, ustęp 2 Ustawy z dnia 11-go Kwietnia 1889 (Dz. P. P. Nr. 41) postanowienie § 1-go tego rozporządzenia nie tyczy się takich uczniów, którzy z dniem obowiązywania powyższej ustawy, już rozpoczęli służbę pod chorągwią w charakterze ochotników jednorocznych, albo ją już ukończyli; względem jednorocznych ochotników medyków wszakże, którym rozpoczęcie półrocznej służby pod chorągwią w wojsku już w Kwietniu 1889 pozwolono (IV, 6 Rozporządzenie c. k. Ministerstwa obrony krajowej z dnia 18 Kwietnia 1889 Dz. P. P. Nr 48), mają powyższe postanowienia zupełne zastosowanie.

Gautsch r. w.

---

c) ROZPORZĄDZENIE

Rektoratu c. k. Uniwersytetu lwowskiego, z dnia 20 Września 1889, L. 822.

Podając powyższe Rozporządzenie c. k. Ministerstwa W. i O. do wiadomości Panów Słuchaczów z tą uwagą, że Ustawa wojskowa z dnia 11 Kwietnia 1889 weszła w życie z dniem 13 Kwietnia 1889, postanawiam celem wykonania tego Rozporządzenia co następuje:

1. Zapisujący się na Uniwersytet winni w karcie wpisowej (rodowodzie), w rubryce odnoszącej się do służby wojskowej, podać dokładnie czas, w którym jako jednoroczni ochotnicy peł-

nili lub pełnić mają służbę prezencyjną, albo też że nie należą do związku armii lub obrony krajowej i z jakiej przyczyny.

Karty wpisowe, należycie nie wypełnione, nie będą przyjmowane.

2. Do podań o wydanie absolutoryum, tudzież do podań o przypuszczenie przed wydaniem absolutorym do teoretycznego egzaminu rządowego na Wydziale prawa i umiejętności politycznych, lub do egzaminu na nauczyciela szkół gimnazyalnych lub realnych, należy dołączyć poświadczenia, o których jest mowa w §§ 2. i 3. Rozporz. ministeryalnego.

IV.

Przepisy o karności uniwersyteckiej.

a) ROZPORZĄDZENIE

Ministerstwa Wyzn. i Ośw. z dnia 13 Października 1849, L. 7215, Dz. P. P. L. 416, do Panów Naczelników kraju Austryi Dolnej, Styryi, Tyrolu, Czech, Morawii, Galicyi i do Przewodniczącego Komisyi gubernialnej krakowskiej, do wiedeńskiego uniwersyteckiego Consitorium, tudzież do Senatów Akademickich w Uniwersytetach w Pradze, we Lwowie, w Krakowie, (w Ołomuńcu), w Gracu i w Insbruku, którem się obwieszcza tymczasową Ustawę dyscyplinarną dla uniwersytetów.

§ 1. Obowiązkiem jest Władz akademickich strzec silnie swobody w nauczaniu i w życiu akademickiem zgodnie z celem uniwersytetów, zasadzającym się głównie na pielęgnowaniu istotnej umiejętności i prawdziwem kształceniu charakteru; stanowczo jednak nie dopuszczać, aby ta wolność nadużyta, a ów cel w jaki bądź sposób miał być narażony. Władza dyscyplinarna, jaką posiadają, objawiać się powinna przez dozór, zarządzanie takich środków, jakie w ogólności lub w danych okolicznościach okażą się potrzebne, ażeby na Uniwersytetach, porządek i przystojność, jak również ich charakter jako zakładów naukowych

w całej ścisłości utrzymać, wreszcie, ażeby godność i znaczenie tych zakładów, tak w ich całości jak w ich częściach zachować bez skazy.

§ 2. Władze akademickie odpowiadają za to, ażeby obowiązkom stąd dla nich płynącym stało się zadosyć i dla tego wszyscy należący do Uniwersytetu, są obowiązani nietylko ich rozporządzenia jak najściślej wypełniać, ale nadto, choć nie zawezwany, powinien im każdy z nich w swym zakresie, jak najgorliwiej w tem pomagać.

§ 3. Wszyscy uczniowie, pod względem stosunków obywatelskich tudzież czynności zagrożonych karą w zakresie życia obywatelskiego, podlegają powszechnym ustawom i władzom; pod względem zaś stosunków akademickich, podlegają prócz tego specyalnym akademickim rozporządzeniom i przepisom dyscyplinarnym oraz akademickim władzom.

§ 4. Uczniowie są w ogólności obowiązani zachowywać się przyzwoicie, jak to wypływa z natury ich stanowiska akademickich obywateli, oraz stosować się do istniejących akademickich ustaw lub poszczególnych zarządzeń Władz akademickich. Kto przeciw temu wykracza, kto w szczególności staje się winien znaczniejszego zakłócenia spokoju i porządku akademickiego, lub uszkodzenia zakładów, zbiorów lub sprzętów służących do celów naukowych[1]), kto przez ciągłą opie-

[1]) Obwieszczenie Senatu akademickiego z dnia 10. Lipca 1903. L. 842. Zwraca się uwagę wszystkich tych pp. słuchaczy Uniwersyteckich, którzy korzystają ze zbiorów naukowych towarzystw akademickich, że według wyraźnego brzmienia § 4. rozp. Minist. Wyzn. i Ośw. z dnia 13. Października 1849, Dz. u. p. Nr 416. staje się winnym przekroczenia dyscyplinarnego, kto się dopuszcza uszkodzenia zbiorów służących celom naukowym i ma

szałość albo zachowywanie się nieprzystojne przez nieobyczajne lub oburzające postępki wywołuje zgorszenie, kto się dopuszcza obrazy Władz akademickich lub nauczycieli albo występujących w interesie porządku i spokoju z ich ramienia organów, lub wreszcie swych kolegów, ten wedle stopnia swego przewinienia, będzie pociągnięty do odpowiedzialności.

§ 5. Jeżeli uczeń z powodu przekroczenia istniejących powszechnych ustaw został przez inną, nieakademicką władzę poddany pod śledztwo, należy o tem donieść Senatowi akademickiemu, a po ukończeniu śledztwa, podać zapadły wyrok do wiadomości tegoż.

Treść istotną takiego wyroku należy zanotować w aktach uniwersyteckich, a jeśli popełnione przekroczenie uwłacza zarazem porządkowi akademickiemu lub godności Uniwersytetu, Wła-

---

być pociągnięty do odpowiedzialności według stopnia swego przewinienia. A gdy przepis ten nie czyni różnicy między zbiorami uniwersyteckimi i innymi, między zbiorami publicznymi i prywatnymi, więc niema wątpliwości, że wykroczył przeciw karnosci uniwersyteckiej kto zatrzymuje książki z naukowych księgozbiorów Towarzystw akademickich wypożyczone, a to z lekkomyślności i opieszałości lub wcale w chęci przywłaszczenia, a to w myśl §. 4. rozp. Min. z d. 13 Października 1849. L. 7215 przedrukowanego do Zbioru ustaw uniw. pod L. III., str. 58 i n.

Senat akademicki niniejszem oznajmia, że gdy otrzyma wiarogodne doniesienie o popełnieniu tego rodzaju przekroczeń, nie omieszka wytoczyć przestępcy śledztwa dyscyplinarnego, co prócz odpowiedniego skarcenia jeszcze i te będzie miało skutki, że Dziekani aż do wyjaśnienia a względnie załatwienia sprawy, odmówią potwierdzenia półrocza i wydania świadectwa odejścia lub absolutoryum.

Z Senatu akademickiego c. k, Uniwersytetu:

Ochenkowski w r.

dze akademickie mogą orzec przeciw winnemu bądź udzielenie przestrogi lub nagany, bądź cofnięcie mu wszelkiego uwolnienia od opłat szkolnych lub pobierania stypendyum, bądź wedle okoliczności, wydalenie z Uniwersytetu.

§ 6. Uczniowie razem wzięci bądź całego Uniwersytetu bądź jednego z Wydziału, nie stanowią korporacyi; nie mogą zatem ani regularnych zgromadzeń odbywać, ani posiadać stałych zawiadowców lub stałych reprezentantów, ani też przedsiębrać czynności, do których mają prawo tylko korporacye.

§ 7.[1]) Zgromadzenia uczniów w miejscach publicznych po za murami Uniwersytetu, wyjąwszy w celach rozrywki, nie są dozwolone; natomiast wolno uczniom, w lokalnościach gmachu na naukę przeznaczonego, zbierać się na narady o sprawach akademickich, które ich dotyczą, byleby nie na zgromadzenia regularnie się powtarzające, lecz tylko na zwołane w miarę poszczególnych potrzeb.

§ 8. Na każde takie zgromadzenie, należy po dokładnem wskazaniu przedmiotu obrad, uzyskać przyzwolenie Rektora.

Rektor osądzi czy przedmiot odpowiada paragrafowi 7, i jeśli uzna, że tak jest, a zgromadzenie nie zdaje się zagrażać porządkowi akademickiemu, wyznaczy potemu lokal. Proszący o pozwolenie przyjmują wobec Władz akademickich odpowiedzialność za utrzymanie porządku na zgro-

---

[1]) §§. 7—10 tego rozporządzenia nie są zniesione ustawą o stowarzyszeniach z 15 Listopada 1867. Nr. 134 i 135 Dz. u. p. Rozp. Min. W. i O. z 10 Lipca 1868 L. 4873).

madzeniu i za ścisłe zastosowanie się do akademickich ustaw[1]).

§ 9. Rektor, Prorektor, każdy Dziekan Grona profesorów, mają prawo być obecni na zgromadzeniach uczniów; mogą oni czynić napomnienia zebranym lub natychmiast polecić rozwiązanie się zgromadzenia, jeżeli ono odstępuje od ustaw akademickich lub od wskazanego przedmiotu[2]).

§ 10. Tylko słuchaczom imatrykulowanym wolno brać udział w zgromadzeniach uczniów; słuchaczom nieimatrykulowanym, i wszelkim innym osobom, wyjąwszy nauczycieli akademickich, nie wolno zatem znajdować się na nich. Zwołujący takie zgromadzenie (§ 8) są odpowiedzialni za zachowanie tego przepisu.

§ 11. (Związki między uczniami nie są dozwolone[3]).

---

[1]) O zamierzonem zgromadzeniu należy także zawiadomić władzę policyjną z podaniem przedmiotu obrad, (Rozp. Min. W. i O. z 10 Września 1854 L. 13.748).

[2]) Wszelkie zgromadzenia akademickie w gmachu uniwersyteckim powinny się kończyć najpóźniej z uderzeniem godziny 12. w nocy. Odpowiedzialność za przestrzeganie tego przepisu cięży na zwołujących zgromadzenie i na przewodniczącym. (Uchwała Senatu z 12 Grudnia 1902).

[3]) Postanowienie to, wedle Rozp. Min. Spraw Wewn. z 10 Kwietnia 1868 L. 1417, zostało pośrednio zniesione przez §. 38 Ustawy o Stowarzyszeniach z 15 Listopada 1867 Dz. U. P. Nr. 134.

Wedle Rozp. Min. Spraw Wewn. z 1. Czerwca 1867 L. 2209, wydanego w porozumieniu z Ministrem Wyzn. i Ośw., a intymowanego władzom uniwersyteckim Rozporządzeniem Min. Wyz. i Ośw. z 20 Czerwca 1867 L. 7914, uczniowie biorący udział w stowarzyszeniach, podlegają, nawet co do swych czynności jako członkowie towarzystw, nietylko ustawom o Stowarzyszeniach, ale zarazem władzy dyscyplinarnej uniwersyteckiej. Zresztą, w skład towarzystw zowiących się „akademickiemi", lub noszących inny analogiczny tytuł i w ogóle występujących jako towarzystwa uczniów, mogą wchodzić wyłącznie tylko uczniowie sami.

Przestrzeganie tego zakazu nie należy do władz akademickich lecz do tych, które są ustanowione dla wszystkich obywateli.)

§ **12.** Gdyby tego wymagało dobro Uniwersytetu, Senat akademicki może zabronić uczniom udziału w pewnych zgromadzeniach lub stowarzyszeniach osób nie będących uczniami[1]).

§ **13.** Rodzaje karcenia przekroczeń dyscyplinarnych wedle wagi i powtarzania się tychże, są następujące:

1. Napomnienie i przestroga przez Dziekana samego lub wobec zgromadzonych profesorów.
2. Nagana przez Rektora w obec Senatu akademickiego, która może być zaostrzona groźbą, iż na wypadek powtórzenia się, choćby mniejszego przewinienia, nastąpi wydalenie z Uniwersytetu bez żadnego względu *(Consilium abeundi).*
3. Wydalenie z Uniwersytetu na 1—4 półroczy.
4. Wydalenie z Uniwersytetu na zawsze.
5. Wydalenie na zawsze ze wszystkich Uniwersytetów austryackich.

Utraty bądź stypendyum albo zasiłku z fundacyi, bądź uwolnienia od należytości szkolnych lub od opłaty czesnego, nie uważa się za karę, ale jako naturalny skutek takiego postępowania, które ustawom akademickim nie zupełnie odpowiada; stąd też winna ona nastąpić zawsze, gdy używanie takiego dobrodziejstwa ma za warunek zachowanie się nienaganne.

§ **14.** Skazanie ucznia na wydalenie ze wszystkich Uniwersytetów, wyklucza nadal w zu-

---

[1]) §. 38. ustąwy o stowarzyszeniach z 15 Listopada 1867 N. 134 i 135 Dz, u. p. nie zniósł tego postanowienia o ile ono dotyczy udziału uczniów Uniwersytetu w stowarzyszeniach osób nie będących uczniami, (Rozp. Min. W. i O. z 10 czerwca 1868 L. 4873).

pełności możność imatrykulowania się tego na którymkolwiek z nich. Jedynie Ministeryum Oświaty, za wstawieniem się której z Władz uniwersyteckich, może w tym razie na imatrykulacyę zezwolić. Czy zaś wydalony z jednego tylko Uniwersytetu może być w celu dalszych studyów przyjęty na inny Uniwersytet, zależy to od tego ostatniego, a względnie od Grona profesorów, z odwołaniem się do Senatu akademickiego.

§ **15.** Kary dyscyplinarne wymierzone na uczniów winne być zapisywane w jawnym wykazie.

§ **16.** Słuchacze nie imatrykulowani, również jak goście uczęszczający na pewne wykłady, są obowiązani stosować się do akademickiego porządku. Jeżeli staną się winni jego przekroczenia, należy wedle okoliczności, albo ich napomnieć, albo wzbronić im wstępu na wykład lub w ogólności do Uniwersytetu.

§ **17.** Tak Senat akademicki jak Grona nauczycielskie poszczególnych Wydziałów naukowych, mają obowiązek w swym zakresie działania, stanowić rozporządzenia i wydawać dyscyplinarne przepisy, jakie wedle okoliczności okazują się konieczne[1]).

O wszystkich takich zarządzeniach, jeżeli nie są po prostu wykonawczemi lub przejściowej natury, należy b e z z w ł o c z n i e zawiadamiać Ministra Oświecenia.

---

[1]) W tym względzie istnieją różne przepisy i rozporządzenia, mianowicie co do korespondencyi z władzami po za uniwersyteckiemi, co do urządzania zebrań, zabaw, widowisk i t. p., a dotyczące bądź towarzystw akademickich, bądź także zarazem pojedynczych słuchaczy.

Do rzędu przepisów tej ostatniej kategoryi należy Rozporządzenie c. k. Senatu akademickiego z d. 27 Stycznia 1883 L. 228, publikowane tak towarzystwom akademickim

§ 18. Każdy dziekan Wydziału, jak również każdy członek Grona profesorów ma za obowiązek używać swego wpływu w tym kierunku, ażeby skłaniać uczniów do rozważnego używania czasu nauk, ażeby radą, przestrogą pośrednictwem lub napominaniem zapobiegać dyscyplinarnym przekroczeniom z ich strony, a przez przyjacielskie obcowanie z nimi uprawiać stosunek wzajemnego szacunku i wspóuczestnictwa.

W razie lżejszych przekroczeń, Dziekan albo Grono profesorów załatwia sprawę przez napomnienie, przestrogę lub naganę; w sprawach zaś przekroczeń, które dla swej ważności albo z powodu powtarzania się, pociągają za sobą karę, należy się odnosić do Senatu akademickiego (a w Wiedniu do uniwersyteckiego konsystorza).

§ 19. Władzę dyscyplinarną karną wykonywa Senat akademicki (w Wiedniu uniwersytecki Konsystorz). Do niego należy orzekać nagany i wydalenia z Uniwersytetu, jak również wnosić wy-

---

jak i wszystkim słuchaczom pod d. 25 Lutego 1885. do L. 209, następującej osnowy:

„Rozporządzeniem z dnia 15 Lutego 1879. L. 279, postanowił Senat akademicki: *a)* że ani towarzystwom akademickim, ani pojedynczym uczniom Uniwersytetu nie wolno bezwarunkowo urządzać redut lub balów maskowych; — *b)* że do wnoszonych na ręce Senatu podań do władz publicznych o pozwolenie urządzenia jakichkolwiek innych zabaw, czy widowisk, jako to: balów, koncertów, festynów i t. p., należy dołączać zawsze szczegółowy program odnośnej zabawy, aby Senat akademicki mógł wypowiedzieć swe zdanie co do udzielenia lub odmówienia żądanego pozwolenia.

„Od czasu wydania tego rozporządzenia zdarzało się nieraz, jak się o tem Senat akademicki przekonał, iż na cele towarzystw akademickich urządzały pomienionego rodzaju publiczne zabawy, komitety składające się częścią ze słuchaczów Uniwersytetu, częścią z osób nie należących do grona akademików, a ponieważ komitety te występo-

dalenia ze wszystkich Uniwersytetów austryackich.

Wszystkie przez Senat akademicki wymierzane kary, lecz one jedynie, mają być zapisywane w świadectwa uniwersyteckie wydawane uczniom.

§ **20.** Na zasadzie tej ogólnej ustawy dyscyplinarnej, może każdy Senat akademicki, jeśli to uzna za potrzebne, wypracować osobne, stosunkom swego Uniwersytetu odpowiednie przepisy karności i takowe przedłożyć do zatwierdzenia Ministerstwu Oświecenia. **Thun,** m. p.

---

wały na zewnątrz pod firmą tych ostatnich osób, przeto uważano za niepotrzebne podania o pozwolenie urządzenia publicznej zabawy wnosić na ręce Senatu, a w ten sposób brali akademicy udział w urządzaniu zabaw publicznych nie dopełniwszy warunków powyżcj przytoczonego rozporządzenia Senatu.

„Aby temu na przyszłość zapobiedz, uchwalił Senat akademicki objaśnić:

1⁰. że w myśl powyższego rozporządzenia, towarzystwom akademickim i pojedynczym słuchaczom Uniwersytetu nie tylko nie wolno bezwarunkowo samym urządzać redut lub balów maskowych, ale także nie wolno im bezwarunkowo brać udziału w komitetach, któreby pod firmą osób nie należących do grona akademików, urządzały reduty lub bale maskowe na korzyść towarzystw akademickich, lub wogóle sluchaczów Uniwersytetu;

2⁰. że w myśl powyższego rozporządzenia towarzystwa akademickie i pojedynczy słuchacze Uniwersytetu tylko za poprzedniem zezwoleniem Senatu akademickiego mogą brać udział w komitetach urządzających pod firmą osób nienależących do grona akademików, inne jakiekolwiek publiczne zabawy lub widowiska, jako: bale, koncerta, festyny i t. p., na korzyść towarzystw akademickich, lub wogóle słuchaczów Uniwersytetu. Podania o pozwolenie należenia do tego rodzaju komitetów mają być wnoszone do Senatu akademickiego, przynajmniej 14 dni naprzód przed dniem w którym ma się odbyć zamierzona zabawa, a do podania należy dołączyć szczegółowy program odnośnej zabawy".

b) ROZPORZĄDZENIE

Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 19 Grudnia 1888 L. 26087, wydane do Rektorów wszystkich uniwersytetów w sprawie utrzymywania wykazów dochodzeń dyscyplinarnych przeciw uczniom.

(Dziennik Rozporządzeń Min. W. i O. Nr. 10 z r. 1889).

Wskutek spostrzeżenia zrobionego w wielu wypadkach, że uczniowie uniwersyteccy usuwają się od dochodzenia dyscyplinarnego o przekroczenia przepisów akademickich w ten sposób, że jeszcze przed wprowadzeniem śledztwa dyscyplinarnego starają się uzyskać świadectwo odejścia, albo nawet bez niego opuszczają uniwersytet i potem na nowo rozpoczynają studya na innym uniwersytecie, widzę się spowodowanym rozporządzić co następuje:

1. Skoro tylko dowie się Rektorat o wypadku, w którym zdaje się tkwić istota czynu przekroczenia dyscyplinarnego ze strony ucznia podlegającego Władzy dyscyplinarnej akademickiej, wówczas należy bezzwłocznie wstrzymać wydanie świadectwa poszlakowanemu, a odnośny wypadek mieć na oku, celem ewentualnego wytoczenia śledztwa dyscyplinarnego. Stać się to ma zwłaszcza wtedy, kiedy Władza akademicka dowiedziała się o rozpoczęciu postępowania policyjnego lub karno-sądowego przeciw uczniowi.

2. Jeżeli na podstawie danych okoliczności uzasadnionem jest przypuszczenie, że podlegający Władzy dyscyplinarnej akademickiej uczeń, usunie się od przeprowadzenia śledztwa dyscyplinarnego przeciw niemu wytoczyć się mającego przez to, że nie stawi się do przesłuchania, uniwersytet opuści i rozpocznie studya na nowo na innym uniwersytecie, wówczas, jeżeli nie cho-

dzi o wypadek zupełnie podrzędnego znaczenia, należy nazwisko i rodowód dotyczącego ucznia podać do wiadomości innych uniwersytetów z przedstawieniem wypadku.

3. Jeżeli uczeń, przeciw któremu uchwalono wytoczyć śledztwo dyscyplinarne, albo którego w ewidencyi się ma utrzymywać, po pewnej przerwie swych studyów znów się zapisze na ten sam uniwersytet, wtedy należy podjąć na nowo przeciw niemu postępowanie dyscyplinarne.

c) REGULAMIN

dotyczący kart legitymacyjnych dla słuchaczy c. k. Uniwersytetu lwowskiego.

§ **1.** Na mocy uchwały senatu akademickiego z d. 1 Maja 1889 wydają Władze akademickie słuchaczom zwyczajnym c. k. Uniwersytetu lwowskiego karty legitymacyjne.

§ **2.** Każdy zwyczajny słuchacz Uniwersytetu[1]), wyjąwszy słuchaczy Wydziału teologicznego umieszczonych w seminaryach duchownych, otrzyma z początkiem każdego roku szkolnego, względnie ze wstąpieniem na Uniwersytet, przy inskrypcyi i pod warunkami jakie corocznie przez Rektorat będą obwieszczane, akademicką kartę legitymacyjną na swoje imię i nazwisko.

---

[1]) Senat akademicki uchwałą dnia 8 Lutego 1901 L. 384 powziętą zarządził wydawanie akademickich kart legitymacyjnych także słuchaczom farmacyi i postanowił, że także co do tych kart ma obowiązywać regulamin niniejszy.

§ **3.** Po upływie czasu, na który karta została wydana, słuchacz winien ją zwrócić przy podejmowaniu nowej. Toż samo winien zwrócić swą kartę słuchacz podejmujący absolutoryum lub świadectwo odejścia.

§ **4.** Duplikat karty legitymacyjnej może być wydany tylko za zezwoleniem dziekanatu odnośnego Wydziału na podanie wniesione do Dziekana i ostemplowane, tudzież za złożeniem należytości kancelaryjnej w kwocie $52^1/_2$ ct. (§ 68. al. 4. Ustawy o Stud. Uniwer.).

§ **5.** Otrzymaną kartę winien słuchacz mieć zawsze przy sobie i na żądanie Władz lub ich organów okazać ją a względnie oddać.

Również jest on obowiązany adres swego pomieszkania w odnośnej rubryce karty sam zapisać i każdą tegoż zmianę bezzwłocznie tamże uwidocznić.

§ **6.** Nadużycia lub fałszowanie karty legitymacyjnej pociąga za sobą kary dyscyplinarne ze strony Władz uniwersyteckich, niezależnie od kar za nadużycie lub sfałszowanie dokumentów publicznych według ustaw powszechnych.

§ **7.** Pomienione karty będą drukowane na materyałach wytrzymałych, jak silny karton, stosownie przyrządzone tkaniny i t. p., w odmiennych kolorach dla słuchaczy różnych Wydziałów.

Co do swej treści, to oprócz numeru bieżącego na każdym Wydziale z osobna, będą zawierać: imię i nazwisko słuchacza i rok studyów tegoż, adres jego mieszkania, datę wydania i czas do którego karta jest ważna, pieczęć odnośnego Wydziału, własnoręczny podpis słuchacza, któremu karta została wydana, wreszcie §§ 2—6. niniejszego Regulaminu.

d) REGULAMIN

dotyczący zaopatrywania książeczek legitymacyjnych (indeksów) w fotografie ich właścicieli.

Senat akademicki Uniwersytetu lwowskiego postanowił, iż począwszy od roku szkolnego 1896/7 książeczki legitymacyjne (indeksy) zwyczajnych słuchaczów wszystkich czterech Wydziałów tegoż Uniwersytetu, zaopatrzone być powinne na odwrotnej stronie przedniej okładki w fotografie ich właścicieli.

Przepis niniejszy, odnosi się zarówno do tych słuchaczów zwyczajnych, którzy na Uniwersytet lwowski po raz pierwszy się zapiszą, a więc nabędą nowe książeczki legitymacyjne, jakoteż do tych, którzy już poprzednio byli tu zapisani i posiadają dawniejsze książeczki legitymacyjne.

Każdy słuchacz zwyczajny obowiązany tedy będzie bądź do dawniej już posiadaną, bądź też świeżo w kancelaryi uniwersyteckiej nabytą i przynajmniej na pierwszej stronie (imię i nazwisko ucznia, miejsce urodzenia tudzież imię ojca) przezeń wypełnioną książeczkę legitymacyjną złożyć co najmniej na dwa dni przed zamierzonem dokonaniem wpisu na ręce pedela uniwersytetu, z podaniem na jaki Wydział zamierza się zapisać, tudzież z dołączeniem swojej fotografii w formacie t. zw. wizytowym, nienaklejonej na karton. Samym słuchaczom, czynności naklejania fotografii na książeczkę legitymacyjną przedsiębrać nie wolno; dokonaną ona zostanie, bez pobierania jakiejkolwiek za to opłaty, w kancelaryi, której rzeczą będzie zarazem wycisnąć pieczęć odnośnego wydziału częściowo na fotografii, częściowo zaś na sąsiedniej części okładki.

Zaopatrzone w fotografie książeczki legitymacyjne, których zwrotu słuchacze domagać się

mogą w dwa dni po ich doręczeniu pedelowi, przedłożą oni następnie swojemu p. Dziekanowi względnie kwestorowi celem dokonania wpisu, przyczem w ich obecności umieszczą własnoręczny podpis pod fotografią.

Przepisy powyższe nie odnoszą się do słuchaczów nadzwyczajnych uniwersytetu.

Z Senatu akademickiego c. k. Uniwersytetu.

Lwów dnia 20 lipca 1896.

---

e) REGULAMIN

postępowania dyscyplinarnego przeciw uczniom.

Na podstawie § 17. rozporządzenia Ministerstwa wyznań i oświaty z 13. października 1849 Nr. 416 dz. p. p. Senat akademicki Uniwersytetu Cesarza Franciszka we Lwowie wydaje następujący regulamin postępowania dyscyplinarnego.

§ 1. Senat akademicki wybiera corocznie Komisyę dyscyplinarną, złożoną z 3 członków, z których co najmniej dwaj mają być członkami Senatu. Przewodniczącym tej Komisyi jest członek jej najstarszy wiekiem. Uchwały jej zapadają większością głosów.

§ 2. Skoro którakolwiek z Władz akademickich otrzyma wiadomość o zdarzeniu, które może dać powód do postępowania dyscyplinarnego przeciw słuchaczowi Uniwersytetu, obowiązaną jest bezzwłocznie udzielić wiadomość tę rektorowi, tenże zaś udzieli ją Komisyi dyscyplinarnej do rąk przewodniczącego, do dalszego urzędowania.

§ 3. Komisya winna bezzwłocznie zebrać się, zawezwać w jak najkrótszym czasie obwinionego, tudzież postarać się o wszelkie do wyjaśnienia sprawy potrzebne akta, w razie potrzeby wysłuchać świadków i w ogóle zarządzić wszystko, co w interesie ustalenia stanu rzeczy uzna za potrzebne. Wedle wyniku tychże dochodzeń Komisya albo przygotuje wniosek zaniechania śledztwa dyscyplinarnego i przedłoży tenże wnio sek Senatowi bez dalszych zarządzeń, — albo też przystąpi do rozpisania rozprawy dyscyplinarnej i zawezwie do niej obwinionego tudzież ewentualnie także świadków.

§ 4. Na każde zawezwanie obwiniony obowiązany jest stanąć osobiście. Gdyby, mimo doręczenia mu do własnych rąk wezwania, nie stanął, stwierdzenie stanu rzeczy nastąpi w jego nieobecności. Gdyby, wezwanie z jakichkolwiek bądź powodów doręczono mu być nie mogło do rąk własnych, ogłoszenie wezwania na czarnej tablicy przez dni trzy ma wszelkie skutki doręczenia do rąk własnych.

§ 5. Rozprawa odbywa się z wyłączeniem jawności. Przy rozprawie ma być spisany protokół, w którym uwidocznić należy tłumaczenie się obwinionego i zeznania świadków, tudzież w krótkości wyniki przeprowadzonej rozprawy.

§ 6. Na podstawie wyników rozprawy i ze branego materyału dowodowego Komisya w czasie jak najkrótszym uchwali wniosek bądź zaniechania dalszego postępowania, bądź też wydania orzeczenia dyscyplinarnego i przedłoży go Se natowi.

§ 7. Orzeczenia Senatu winno być jak naj rychlej doręczone obwinionemu z pouczeniem, czy i jakie służą mu przeciwko niemu środki

prawne. Nadto może Senat uchwalić, że orzeczenie skazujące na czarnej tablicy Uniwersytetu ma być obwieszczone.

Ogłoszenie takie w każdym razie nastąpić winno, gdyby orzeczenie z jakichkolwiekbądź powodów skazanemu do rąk własnych doręczone być nie mogło.

§ **8.** Skoro postępowanie dyscyplinarne zostało zarządzone przeciwko słuchaczowi, Senat lub Rektor zakazać może słuchaczowi, przeciwko któremu postępowanie jest zwrócone, uczęszczania na Uniwersytet aż do prawomocności orzeczenia.

Z Senatu akademickiego c. k. Uniwersytetu.

We Lwowie, d. 20. Lipca 1896.

---

f) REGULAMIN

dotyczący kart legitymacyjnych wszystkich słuchaczy c. k. Uniwersytetu, tudzież składnicy lasek

Na mocy uchwały Senatu Akademickiego Uniwersytetu lwowskiego z dnia 23. lipca 1910 L. 1.171 obowiązują w Uniwersytecie lwowskim następujace przepisy:

I. Każdy zamierzający się wpisać czy to jako słuchacz (słuchaczka) zwyczajny lub nadzwyczajny, czy też jako hospitant lub hospitantka, obowiązany jest w chwili wpisywania się złożyć swoją fotografię formatu wizytowego, na kartonie ($10^1/_2$—$6^1/_2$ cm.) własnoręcznie na przedniej stronie podpisaną. Bez dostarczenia takiej fotografii wpis bezwarunkowo dokonanym być nie może. Fotografia ta będzie dodana do karty legitymacyjnej.

II. Na żądanie służby uniwersyteckiej należy się wykazać u wejścia do gmachów uniwersyteckich akademicką kartą legitymacyjną, którą w tym celu każdy na Uniwersytet zapisany winien zawsze mieć przy sobie. Osoby nie należące do Uniwersytetu mają na żądanie oznajmić portyerowi w jakim celu przychodzą.

III. Każdy wchodzący do gmachu Uniwersytetu winien w urządzonej w tym celu **bezpłatnej** składnicy złożyć laskę, parasol i t. p. (służbie nie wolno przyjmować żadnego wynagrodzenia za przechowanie złożonych przedmiotów).

IV. Kto wejdzie do gmachu Uniwersytetu z ukrytą bronią, bądź palną, bądź inną, jak boksery, kastety i t. p., będzie bezzwłocznie z Uniwersytetu relegowany i o ile nie posiada zezwolenia na noszenie broni, będzie oddany władzom celem ukarania.

(L. S.)

Rektor Uniwersytetu:
Głąbiński.

We Lwowie, dnia 20. września 1910.

V.

Przepisy o opłacie czesnego, należytości wpisowej i datku na bibliotekę.

---

a) ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań i Ośw. z dnia 12 Lipca 1850, L. 5697 Dz. U. P. 310, co do zaprowadzenia czesnego na Uniwersytetach w Wiedniu, w Pradze, (w Peszcie), we Lwowie, w Krakowie, (w Ołomuńcu), w Gracu i w Insbruku.

Stosownie do zatwierdzonych już zasad Najwyższem postanowieniem z 30 Września 1849, względem zaprowadzenia czesnego w Uniwersytetach, w których została zaprowadzona wolność uczenia się i nauczania, raczył Najjaśniejszy Pan, na wniosek Ministra Wyznań i Oświecenia, zatwierdzić najwyższem Postanowieniem z 12 Lipca 1850, następujące przepisy tymczasowe:

§ **1.** Z rokiem szkolnym 1850/51, we wszystkich Uniwersytetach, w których wolność uczenia się i nauczania zaprowadzoną została, t. j. w Uniwersytetach: w Wiedniu, w Pradze, (w Peszcie), we Lwowie, w Krakowie, (w Ołomuńcu), w Gracu i w Insbruku, opłata szkolna o ile obecnie istnieje, zostaje zniesiona, a uczniowie mają w ogólności za każdy wykład, którego słuchają, opłacać czesne,

jakie przypada odnośnemu profesorowi lub docentowi prywatnemu [1]).

§ 2. Pod względem obowiązku opłaty czesnego, wykłady są albo bezpłatne *(publica)*, albo płatne. Te ostatnie odbywają się albo za opłatą czesnego najniższego, jakie ustawa uznaje za dopuszczalne, albo za opłatą wyższego czesnego.

§ 3. Najniższe czesne za każdy wykład półroczny wynosi tyle złotych reńskich mon. konw. [2]) ile godzin tenże wykład zajmuje tygodniowo.

§ 4. Prawo docentów do czesnego stoi w związku z obowiązkami ich nauczycielskiego urzędu. Różni się ono stosownie do tego, czy docenci są ustanowieni z płacą czy bez płacy.

§ 5. Każdy profesor stale lub tymczasowo mianowany z płacą powinien przedmioty do których został ustanowiony, w odpowiedniej liczbie godzin tygodniowo (§ 6), za czesnem oznaczonem w § 3 wykładać. Jest on obowiązany swą czynność nauczycielską poświęcać przedewszystkiem tym wykładom, które są jego głównymi wykładami. W tym względzie takież same mają obowiązki docenci, którzy jedynie remuneracyę pobierają. Tylko suplenci, którzy z powodu zajść mogących szczególnych okoliczności, zostaną powołani na opróżnioną katedrę do wykładania, za prawnie ustanowioną należytość zastępczą *(Substitutionsgebühr)*, nie mają prawa do czesnego, jakie za ich wykłady winno się opłacać, a czesne wpływa do funduszu, z którego płaci się rzeczoną należytość zastępczą.

---

[1]) Zmieniony § 13 ustawy z dnia 19 września 1898 L. 167 Dz. u. p. o regulacyi poborów profesorów uniwersytetów.

[2]) Obecnie tyle razy po 2 kor. 10 groszy.

§ 6. Przy osądzaniu do ilu godzin profesor swe główne wykłady winien rozciągać tygodniowo, mają służyć następujące zasady jako wytyczne:

a) Przedewszystkiem należy brać za podstawę do decyzyi dekret nominacyjny lub układ, który poprzedził powołanie profesora;

b) co do profesorów dłuższy już czas urzędujących należy brać pod uwagę dotychczasowe prawne przepisy lub praktykę;

c) toż przedmiotową potrzebę materyi i zachowanie pewnej proporcyi w rozciągłości wykładów innych jednakoważnych przedmiotów; wreszcie

d) należy baczyć na to, że uczniom winno się podać możność, ażeby w ciągu prawem przepisanego czasu uniwersyteckiego mogli wysłuchać u profesorów, przynajmniej głównych przedmiotów swego Wydziału, a na Wydziale filozoficznym Głównych przedmiotów swego specyalnego naukowego zawodu, a to bez widocznego przeciążenia sił.

§ 7. Obok wykładów, przez które ustanowiony do nich profesor czyni zadość podjętym podczas swej nominacyi obowiązkom, służy mu prawo mieć jeszcze jeden lub więcej wykładów, za najniższe lub za wyższe, dowolnie przez się oznaczone czesne, bądź z zakresu całego lub pojedyńczych części swojego przedmiotu, bądź z takich przedmiotów, do których wykładania, przy swej nominacyi lub później chociaż nie zobowiązany, to jednak został uprawniony.

§ 8. Każdy profesor zwyczajny jest dalej obowiązany mieć przynajmniej co trzecie pół-

rocze wykład bezpłatny *(collegium publicum)*, przez jedną godzinę lub przez dwie tygodniowo, bądź to z poszczególnych działów swego głównego przedmiotu, bądź w innym przedmiocie, do którego wykładania nie będąc obowiązany, został on wszakże uprawniony.

Takowe *publica* ma mieć profesor obok swych zwyczajnych wykładów, przyczem jednak poświęcone na to godziny wolno mu wliczać do obowiązkowej dlań liczby swych wykładów głównych. Wyjąwszy tego rodzaju wykłady, może profesor tylko za przyzwoleniem Ministeryum Oświecenia i w takim tylko razie bezpłatnie wykładać, jeżeli z powodu szczególnych właściwości jakiego naukowego przedmiotu, którego słuchanie byłoby rzeczą pożądaną, wykład o nim stałby się istotnie utrudniony przez wymaganie, zań czesnego. Przy udzielaniu takiego zezwolenia, Ministeryum Oświecenia będzie baczyć, ażeby przez to pracujący w tym samym przedmiocie docent prywatny nie ponosił uszczerbku.

§ **9.** Docenci prywatni i profesorowie nadzwyczajni niepłatni, mogą wykładać za czesne bądź oznaczone ustawą jako minimalne, bądź za wyższe, bezpłatnie zaś mogą wykładać tylko pod warunkami ustanowionymi w poprzednim paragrafie.

§ **10.** Każdy profesor lub docent prywatny, który chce mieć wykład za opłatą wyższego czesnego, winien to podać do wiadomości Grona profesorów przy układaniu katalogu odczytów a o wysokości tegoż czesnego powiadomić kwestora przed rozpoczęciem się zapisów. Jeżeli tego w należnym czasie nie uczyni, należy mniemać, że poprzestaje na czesnem prawnie unormowanem.

§ **11.** W programie wykładów należy uni-

doczniać poszczególne te wykłady, które być mają bezpłatnie, albo stanowić główne wykłady lub wreszcie za które ma się płacić wyższe czesne niż to, jakie § 3 ustanawia.

§ 12. Do opłaty czesnego za wykłady zwyczajne lub nadzwyczajne są obowiązani zarówno imatrykulowani jak i nieimatrykulowani słuchacze któregokolwiek Wvdziału, o ile nie mają w moc ustaw uwolnienia, albo nie otrzymują go wedle przepisów niniejszej ustawy.

§ 13. Uwolnienie, które ma być udzielone, może się rozciągać na całą kwotę czesnego albo na połowę tejże; pod żadnym zaś warunkiem na jakikolwiek inny ułamek tej kwoty.

§ 14. Bezpośrednio z mocy ustawy mają prawo do całkowitego uwolnienia od czesnego tylko następujący uczniowie teologii:

a) Z kleru świeckiego:

Ubodzy seminarzyści dyecezyalni i externiści, którzy do potrzeb dyecezyi są nieodzowni i albo już są wcieleni do kleru dyecezyi, albo przynajmiej otrzymali stanowcze przyrzeczenie przyjęcia do tegoż. Z początkiem każdego roku szkolnego biskup ma nadsyłać Gronu profesorów Wydziału teologicznego wykaz takich uczniów z poświadczeniem ich ubóstwa.

b) Z kleru zakonnego:

Wszyscy, którzy należą do zakonu otrzymu jącego uposażenie z funduszów publicznych.

Do wszystkich tych uczniów teologii, którzy o ile odbywają swe studya z dostatecznym po-

stępem, nie mają zatem poniżej następujące przepisy zastosowania [1]).

§ 15. Z powodu ścisłego związku pomiędzy opłatą czesnego a całym systemem wolności uczenia się i nauczania uważa się za regułę, że każdy uczeń za każdy wykład, którego chce słuchać, a który nie jest *collegium publicum*, winien płacić czesne wedle przepisów niniejszej ustawy.

Uwolnienie od opłaty czesnego w całości lub w połowie może zajść tylko wyjątkowo, a mianowicie na korzyść uczniów: *a*) zachowujących się nienagannie i mogących przytem wykazać *b*) rzeczywiste ubóstwo, a zarazem *c)* znakomite przykładanie się do nauk.

Cudzoziemcy uczęszczający na austryackie Uniwersytety, mogą otrzymywać uwolnienia pod tymi samymi warunkami co austryaccy uczniowie, jeżeli podobneż uwolnienia na Uniwersytetach odnośnych państw przysługują także uczniom austryackim.

§ 16. Stypendyści i korzystający z fundacyj nie mają jako tacy w ogólności prawa do uwolnienia od opłaty czesnego, ale winni wykazać, że mimo tych zasiłków należy ich zaliczać do ubogich.

§ 17. Odnośnie do uczniów przechodzą-

---

[1]) Atoli wedle Rozp. Min. W. i Ośw. z 2 Kwietnia 1856, L. 4443: „Externista, który w ciągu roku szkolnego wstępuje do seminaryum biskupiego jako alumn, ma prawo do uwolnienia od czesnego, jeżeli jest biedny i wykaże się w tym względzie świadectwem ordynaryatu. Natomiast były seminarzysta, który dalej jako externista uczęszcza na teologię, wtedy tylko być może uważany za uwolnionego od czesnego, jeżeli może, oprócz świadectwa ubóstwa, wykazać się także stanowczem zapewnieniem biskupa, że do jego dyecezyi zostanie przyjęty, albo że został kandydatem ubogiego religijnego zakonu".

cych do uniwersytetu z gimnazyum albo z tak zwanego dawniej kursu filozoficznego, uważa się za regułę, że w pierwszem półroczu przepisanego czasu uniwersyteckiego są oni obowiązani opłacać czesne, i że dopiero w drugim półroczu, a to o ile mogą udowodnić pomienione w § 15. warunki, mogą się starać o uwolnienie. Tylko ci mogą już w pierwszem półroczu swych studyów akademickich starać się o uwolnienie, którzy złożyli egzamin dojrzałości z postępem celującym.

§§ **18.**, **19**, **20** . . . . .[1]).

§ **21.** Z jakiegokolwiek tytułu pochodzące całkowite lub częściowe uwolnienie, udzielone w jednym Uniwersytecie, nie przenosi się wszakże do innego Uniwersytetu: podobnież otrzymane uwolnienie na jednym Wydziale, nie ma wagi odnośnie do wykładów na innym Wydziale tegoż samego Uniwersytetu.

Tylko te uwolnienia, które uczniom teologii w moc ustaw zostały udzielone, zachowują całą wagą i względem innych Wydziałów.

§ **22.** Każdy uczeń, który sądzi, że ma prawo starać się o uwolnienie w całości lub w części, winien wnieść o to, w ciągu pierwszych 14 dni półrocza, podanie na piśmie do właściwego grona profesorów [2]).

---

[1]) §§ 18, 19 i 20 zawierały postanowienia przejściowe i odnoszące się tylko do uczniów w latach szkolnych 1849/50 do 1852/3.

[2]) Przepis ten został uzupełniony Rozporządzeniem Ministra Wyzn. i Ośw. z 30 Kwietnia 1871 L. 8824 z r. 1870, które w ustępie pod Nr. 2 opiewa:

„Ustanowiony w § 22. Rozporządzenia ministeryalnego z 12 Lipca 1850, Dz. U. P. Nr. 310. termin 14 pierwszych dni półrocza do wnoszenia prośb o uwolnienie, jest nieprzekraczalny, tak, że prośba, z jakiejkolwiek przy-

Grono to orżeka w tym względzie po należytem zbadaniu podstawy prośby i złożonych dowodów [1]).

Od tego orzeczenia nie ma rekursu.

§ 23. Jeżeli prośby o uwolnienie wcale nie uwzględniono lub tylko uwzględniono częściowo, natenczas winien uczeń za wszystkie płatne wykłady, na które się zapisał, zapłacić w pierwszym wypadku całe czesne, w drugim zaś połowę.

§ 24. Wszelkie udzielone uwolnienie ma tylko wagę na dwa półrocza.

Po upływie tychże uczeń, który sądzi, iż ma prawo używać i nadal uwolnienia, winien się starać o ponowienie tegoż.

---

czyny wniesiona zapóźno, ani przyjęta ani uwzględnioną być może. Uczniowie zaś, którzy dopiero po upływie tego terminu zgłaszają się o wpis do kwestury, są bezwarunkowo obowiązani do opłaty czesnego *anticipative*".

Pomieniony termin nieprzekraczalny dni 14 został następnie Rozporządzeniem Min. W. i O. z 24 Stycznia 1886, L. 1562 (§ 2), skrócony do pierwszych dni ośmiu półrocza.

[1]) Odnośnie do tego przepisu Rozp. Min. W. i Ośw. z 30 Kwietnia 1871, L. 8825 z r. 1870 w ustępie pod Nr. 3. stanowi, że prośby należy załatwić o ile można najspieszniej a w każdym razie najdalej do 14 dni po upływie ustanowionego do ich wnoszenia nieprzekraczalnego terminu, t. j. po upływie wówczas dni 14, a obecnie tylko 8 pierwszych dni półrocza (*V.* notę poprzednią[3]). — Zarazem dodaje, że orzeczenia Kolegium profesorów co do próśb takich mają być bezzwłocznie obwieszczane za kratką, i że uczniowie których to dotyczy winni najdalej w dni 14 po takiem obwieszczeniu, uskutecznić swe wpisy w kwesturze i u docentów, za wykazaniem się z otrzymanego uwolnienia od czesnego lub z dokonanej opłaty tegoż; w przeciwnym razie wpis ich na bieżące półrocze żadną miarą dopuszczony nie będzie.

§ 25.... [1])

§ 26. Inni uczniowie, częściowo uwolnieni od czesnego, jak również wszyscy uwolnieni od tegoż w całości, winni w swych prośbach o ponowienie uwolnienia oświadczyć pod słowem honoru, że od czasu uzyskania uwolnienia ich stosunki pieniężne nie polepszyły się wcale; prócz tego nie powinno być przeciw nim, pod względem prowadzenia się żadnego zarzutu, a nadto potrzeba, żeby przynajmniej jeden z profesorów, na których wykłady w ostatnim półroczu uczęszczali, mógł wedle własnego przekonania, poświadczyć ich wzorowe przykładanie się do nauk.

§ 27. O każdem ponowieniu uwolnienia roztrzyga Grono profesorów. Co do formy, w jakiej się udziela, polega ona na prostej, wskutek uchwały rzeczonego Grona, napisanej przez Dziekana na dekrecie uwolnienia i przezeń podpisanej uwadze, że uwolnienie to służy także na dwa najbliższe półrocza, (które mają być wymienione z oznaczeniem roku), albo, wedle okoliczności, na jedno i to tylko najbliższe półrocze.

§ 28. W jaki sposób zechcą Grona profesorów nabywać przekonania o ubóstwie ucznia, starającego się o uwolnienie, zależy to od ich ocenienia w granicach następujących zastrzeżeń:

1. Mają one uważać za swój obowiązek, ażeby przy badaniu dowodów ubóstwa i ocenianiu ich wiarogodności, jak również w orzekaniu o pilności w naukach, postępować z sumienną surowością, żeby instytucyi czesnego, wiążącej się z całym systemem wolności nauczania, przez źle zrozumianą pobłażliwość, nie czynić złudzeniem.

---

[1]) V. notę [1]) na stronie 80.

2. Uczniowie, którzy roszczą sobie prawo do uwolnienia, winni z wyjątkiem pomienionych w § 18. wypadków) nietylko w ogólności powoływać się na swe ubóstwo, albo na tę okoliczność, że im poprzednio, na podstawie świadectwa ubóstwa, przyznano uwolnienie lub stypendyum, ale przytoczyć pozytywnie i wiernie, a o ile można poprzeć dowodami te stosunki, których wykazanie jest konieczne do orzeczenia o ich własnym, tudzież ich rodziców niedostatku.

3. W ogólności, winni nalegać o przedłożenie im publicznych świadectw od wójtów gmin, od magistratów lub innych władz miejskich itd., któreby zawierały pozytywne daty do osądzenia ubóstwa proszących [1]).

4. Świadectwa prywatne mogą tylko wówczas być brane za podstawę do uwolnień, jeżeli świadczący jest osobą zasługującą na zupełne zaufanie, a świadectwo zawiera dodatnie wytyczne do odnośnego orzeczenia, tudzież jeżeli ten kto je wystawia, wyraźnie stwierdza ich prawdziwość „wedle własnej wiedzy i własnego mniemania".

---

[1]) Ogłoszenie Grona profesorów Wydziału prawa i admistracyi z dnia 3 Marca 1888 L. 520;

Świadectwa ubóstwa, na podstawie których może być uzyskane uwolnienie od czesnego, powinno według przepisów § 28. Min. rozp. z dnia 12 Lipca 1850 L. 5697, zawierać szczegółowe i pozytywne daty do osądzenia ubóstwa proszących. Aby wykonanie tego przepisu stanowczo zapewnić a nadto uchronić rzeczywiście ubogich od szkodliwych skutków pominięcia tych przepisów, postanowiło Grono profesorów Wydziału prawa i administracyi, że odtąd będą uwzględniane tylko świadectwa ubóstwa wystawione na formularzach drukowanych, które pp. słuchacze mogą nabyć w kancelaryi uniwersyteckiej po 4 gr. za sztukę.

§ 29. Uwolnienie odmówione być powinno tym uczniom, których rodzice lub którzy sami wprost, sposobem swego życia dowodzą, iż posiadają środki na niepotrzebne wydatki, lub że je mogą sobie zdobyć.

§ 30. Docenci mają nietylko prawo ale i obowiązek starać się wszelką drogą,która im się okazuje skuteczną, bądź za pomocą kollokwiów lub egzaminów prywatnych, bądź też pisemnych wypracowań, o nabycie pewności co do przykładania się uwolnionych uczniów do nauki, a tem samem o uzyskanie potrzebnej dodatniej podstawy do orzeczenia. czy uczeń zasługuje na to, aby otrzymał uwolnienie lub żeby nadal zeń korzystał.

§ 31. Uwolnienia udzielane przez Grona profesorów mają zupełną wagę tylko co do głównych wykładów profesorów etatowych lub remunerowanych docentów.

Co do wykładów docentów prywatnych, toż co do tych, które ze strony profesorów obok ich wykładów głównych, jako płatne zostały zapowiedziane, uwolnienia dopiero wtedy są ważne, jeżeli wykładający wyraźnie dali na to zezwolenie bądź przed Gronem profesorów, przy układaniu programu odczytów, bądź później, byleby przed rozpoczęciem wpisów, w uniwersyteckiej kwesturze.

§ 32. Wolno każdemu uczniowi przez 10 pierwszych dni półrocza, gościć na każdym wykładzie w Uniwersytecie, t. j. słuchać go jak gość, a stąd nie wypływa bynajmniej dlań obowiązek do płacenia czesnego.

§ 33. Po upływie tego czasu, regularne uczęszczanie na wykład płatny, bez uiszczenia

się z opłaty czesnego prawnie przypadającego docentowi, uważać należy jako rzecz niehonorową.

§ 34. Niewolno jest docentowi przyjmować czesnego wprost od ucznia. Do poboru, doręczania i obliczania czesnego jest przeznaczona kwestura.

§ 35. Za wszelkie wykłady na jakie się zgłosił, może uczeń płacić czesne bądź razem, bądź za każdy z osobna, z góry lub *decursive*. Wypłata atoli powinna być uskuteczniona przed upływem terminu ustanowionego pod koniec półrocza do potwierdzenia frekwentacyi][1]).

§ 36. Żaden docent nie może z końcem półrocza poświadczyć uczniowi uczęszczania na wykłady, jeżeli mu nie zostanie przedłożony dowód, że tenże za wszystkie wykłady, na jakie się był zgłosił, opłacił czesne w kwesturze, albo że się tamże wykazał z uwolnienia.

Za niedokładność swego poświadczenia kwestura jest odpowiedzialna tak samo jak docent

---

[1]) Paragraf ten został naprzód zmieniony Rozp. Min. W. i Ośw. z 27 Lutego 1853, Dz. U. P. Nr. 37. odnośnie do słuchaczy nadzwyczajnych w ogólności, a następnie Najwyższem Postanowieniem z 2 Września 1870. odnośnie do wszystkich słuchaczy. Wskutek tego wydane zostało na podstawie rzeczonego Najwyższego postanowienia, Rozporzadzenie Ministra Wyzn. i Ośw. z 13 Września 1870, L. 8825, Dz. U. P. Nr. 118, które w ustępie 2 brzmi jak następuje:

„Niniejszem zwraca się uwagę wszystkich tak zwyczajnych jak i nadzwyczajnych słuchaczy, którzy już przy wpisie nie wykażą się, że zostali uwolnieni od opłaty czesnego, albo że w moc §. 14, powyż cytowanych tymczasowych przepisów (t. j. Rozp. o czesnem) przysługuje im prawo do zupełnego uwolnienia od tejże opłaty, że od roku 1870/71 począwszy, przynależne czesne za wszystkie wykłady, na które się zgłosili, są obowiązani składać z góry natychmiast przy wpisie na odnośne półrocze.

za przedwczesne wydanie świadectwa frekwencyi bez owego poświadczenia.

§ 37. Podobnież i świadectwo odejścia nie może być wydane uczniowi Uniwersytet opuszczającemu, dopóki tenże wszystkim swym obowiązkom dotyczącym opłaty czesnego nie uczyni zadość.

§ 38. Uczniowie, którzy obowiązkowi opłaty czesnego wynikającemu z zapisu albo z regularnego uczęszczania na wykład, w należnym czasie nie uczynili zadość, mają być w kwesturze specyalnie zanotowani. Na najbliższe zaś półrocze mogą być oni zapisani tylko pod warunkiem, jeżeli złożą czesne zaległe i z góry opłacą to, które przypada na nadchodzące półrocze[1]).

§ 39. Jeżeli zapowiedziany wykład nie przyjdzie do skutku, czesne zań z góry złożone, w każdym razie zwrócone być winno.

§ 40. Jeżeli z powodu choroby docenta lub innej z jego strony przeszkody, wykład został czasowo przerwany, atoli nie na tak długo, iżby to było z ujmą istotną zapowiedzianego przedmiotu, to przerwa ta nie wywiera żadnego wpływu na prawo docenta do pobierania czesnego.

§ 41. Jeżeli zachodzi wątpliwość tak w powyższych jakoteż i w innych wypadkach powodujących przerwę wykładu, należy się trzymać tej zasady, że czesne nie ma być płacone, a złożone już poprzednio winno być zwrócone:

a) gdy przerwa trwa dłużej niż 8 tygodni,

b) albo gdy przyczyna przerwy trwającej dłużej niż 4 tygodnie zależy od własnej woli docenta.

---

[1]) Patrz. uw. do § 35.

§ 42. We wszelkiej zajść mogącej wątpliwości, czy w wypadkach w poprzednim paragrafie przewidzianych ma się płacić czesne lub nie, rozstrzyga w pierwszej instancyi Senat akademicki po zasiągnięciu relacyi od właściwego Grona profesorów.

§ 43. O zwrot czesnego z góry zapłaconego za półrocze, należy wszakże się upomnieć najdalej przed upływem najbliższego półrocza, w przeciwnym razie będzie się przypuszczać, że mający prawo do zwrotu czesnego zrzeka się tego na korzyść docenta.

Jeżeli zajdzie taki wypadek, w którym czesne ma być zwrócone, należy to podać bezzwłocznie do wiadomości uczniów obwieszczeniem na czarnej tablicy.

§ 44. Nie wolno zapisywać czesnego słuchaczom uwolnionym w celu ściągnięcia go później, gdyby stosunki majątkowe uwolnionych poprawić się miały, (odroczenie opłaty czesnego).

§ 45. Urzędnik uniwersytecki, powołany do poboru i obliczenia czesnego, powinien po strąceniu procentu poborowego, czesne powzięte na rzecz każdego docenta doręczyć temuż za pokwitowaniem, a z końcem każdego półrocza przedłożyć z tego rachunek Senatowi akademickiemu.

§ 46. Poświadczenie opłaty czesnego wydawane uczniom z kwestury są wolne od stempla.

§ 47. [Pomienione w § 45 procenta poborowe mają służyć do zupełnego lub przynajmniej częściowego pokrycia kosztów wynikłych z nowego urządzenia uniwersyteckiej kancelaryi i kwestury

Tymczasowo, procenta owe zostają ustanowione na 5 od sta i wpływają do funduszu, z którego urzędnicy uniwersyteccy pobierają płacę. Po

upływie każdego półrocza, Senaty akademickie mają prawo czynić wnioski do Ministeryum Oświecenia względem odpowiednich remuneracyj z procentów poborowych dla urzędników kancelaryi i kwestury] [1]).

§ **48.** Czynności kwestury tymczasowo Senat akademicki powierzy, jako urząd odwołalny, jednemu z dotychczasowych urzędników Uniwersytetu, który ma nosić tytuł kwestora, a do którego należy nietylko pobór, doręczanie i obliczanie czesnego, lecz nadto w istotnym związku z funkcyą będące, zapisywanie na wykłady, utrzymywanie różnych katalogów i aktów ewidencyi dotyczącej uczniów, tudzież poboru i obliczania wszystkich innych należytości i wpłat do kasy uniwersyteckiej.

§ [**49.** Ustawa niniejsza nie stosuje się do uczniów oddziału chirurgicznego].

§ **50.** Względem czesnego dla nauczycieli w ścisłem znaczeniu będą wydane, wraz z obszernem regulowaniem ich przyszłego stanowiska w uniwersytetach, osobne przepisy.

Thun m. p.

---

[1]) Rozporządzenie Min. Wyzn. iOśw. z 24 Października 1875 L. 17140 zawiera nowe postanowienia względem tych remuneracyj.

b) OKÓLNIK

Ministra Wyznań i Oświaty z dnia 22 Lipca 1898 L. 10027 do dziekanatów wszystkich uniwersyteckich wydziałów filozoficznych, dotyczący uprawnienia słuchaczy nadzwyczajnych zapisanych jako kandydaci stanu nauczycielskiego na Wydziale filozoficznym na podstawie świadectwa egzaminu dojrzałości szkoły realnej, ze słuchaczami zwyczajnymi, co do uwolnienia od czesnego i poboru stypendyów.

Począwszy od roku szkolnego 1898/99 mają ci nadzwyczajni słuchacze, którzy się zapisali na podstawie świadectwa z egzaminu dojrzałości szkoły realnej na Wydział filozoficzny jako kandydaci do stanu nauczycielskiego celem dopuszczenia ich w swoim czasie do egzaminu na nauczyciela szkoły realnej w myśl tutejszego rozporządzenia ministeryalnego z dnia 30 sierpnia 1897 Nr. 120 dz. u. p. (art. II. 3), traktowani być co do uwolnienia od czesnego, na równi ze słuchaczami zwyczajnymi.

Podobnież słuchacze nadzwyczajni, podczas trwania ich studyów w myśl wspomnianej ustawy przepisowo odbywanych w powyższym celu mają być postawieni na równi co do używania stypendyów naukowych, o ile temu nie sprzeciwiają się wyraźne postanowienia aktu fundacyjnego, ze zwyczajnymi słuchaczami uniwersytetu lub c. k. wyższej szkoły technicznej.

c) ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań i Oświaty z dnia 25 Lutego 1905, o pobieraniu należytości wpisowej od studentów nadzwyczajnych, tudzież od frekwentantów (hospitantek) uniwersytetów.

Na podstawie Najwyższego upoważnienia z 8 Lutego 1905 zarządzam z powołaniem się na § 18 ogólnej ustawy naukowej z 1 Października 1850 L. 370 Dz. p. p. tudzież na tutejsze rozporządzenie misteryalne z 9-go Kwietnia 1886 L. 57 Dz. p. p. o taksie imatrykulacyjnej uiszczanej przez studentów zwyczajnych, iż począwszy od roku akademickiego 1905/6 pobierać się ma w sposób analogiczny należytość wpisowa od studentów uniwersytetu innych kategoryj wedle postanowień następujących:

1. Studenci nadzwyczajni farmacyi składać mają przy przyjęciu na dwuletnie studyum uniwersyteckie (Porządek nauk i egzaminów z 16 grudnia 1889 L. 200 Dz. u. p) należytość wpisową w kwocie pięciu (5) koron.

W razie przeniesienia się na Uniwersytet inny lub jakiejkolwiek przerwy w studyach, nie składa się ponownie tej należytości.

2. Studenci nadzwyczajni tudzież studentki nadzwyczajne składać mają należytość w kwocie trzech (3) koron przy przypuszczeniu do wpisu na wykłady uniwersyteckie, które ważnem jest na dwa półrocza.

3. Inni studenci dopuszczeni do uczęszczania na poszczególne wykłady uniwersyteckie (frekwentanci i hospitantki) składać mają przy podaniach o dopuszczenie do wpisu na jedno półrocze należytość w kwocie dwu (2) koron. Należytość ta zwraca się w wypadku odmówienia prośbie o dopuszczenie do wpisu.

4. Od powyższych należytości wpisowych niema uwolnienia.

Należy stosować odpowiednie przepisy obowiązujące o uiszczaniu taksy imatrykulacyjnej przez zwyczajnych studentów Uniwersytetu.

5. Wpływające należytości wpisowe otrzymują to samo przeznaczenie co taksy imatrykulacyjnej, zwyczajnych studentów Uniwersytetu (§. 19 ogólnej ustawy naukowej i rozporządzenie ministeryalne z 30 Listopada 1862 L. 91 Dz. u. p. i z 9 Kwietnia 1886 L. 57 Dz. u. p.)

Hartel m. p.

---

d) ROZPORZĄDZENIE

c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z 13 Września 1906 w sprawie pobierania od uczniów Uniwersytetu datku na bibliotekę.

Na podstawie Najwyższego upoważnienia z 7 września 1906 zarządzam co następuje:

§ 1. Każdy uczeń przepuszczony do słuchania wykładów uniwersyteckich, winien przy wpisie (na ucznia zwyczajnego, na nadzwyczajnego, na uczennicę zwyczajną, na uczennicę nadzwyczajną, na frekwentanta, na hospitantkę) uiścić w kwesturze Uniwersytetu datek na bibliotekę.

Datek ten wynosi 1 koronę, gdy uczeń należy do austryackiego związku państwowego, wszyscy inni uczniowie uiszczają po 2 korony za półrocze.

Od tego datku na bibliotekę niema uwolnienia.

§ 2. Dochód z datków na bibliotekę oddawać należy odnośnej bibliotece uniwersyteckiej

w sposób przepisany w rozporządzeniach ministeryalnych z 30 Listopada 1862 L. 91 Dz. p. p., z 9 Kwietnia 1886 L. 57 Dz. p. p. i z 25 Lutego 1905 L. 51 Dz. p. p. odnośnie do taks imatrykulacyjnych i należytości wpisowych uczniów Uniwersytetu.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje od roku akademickiego 1906/7.

Marchet m. p.

SPIS RZECZY.